Päewaleht

Ilmub igal äripäewal.

Hinnata kaaſanded:
1) Jutuliſa, iga päew peale laupäewa.
2) Perekonnaleht, piltidega, igal laup.
3) Kodu, piltidega, üks kord kuus.
4) Õigus ja Kohus, [illegible] tegewal toimetuſel üks kord kuus.
5) Sarjaſa, piltidega iluſtatud pilke- ja nalja-leht, üks kord kuus.
6—7) Seina ja Eeſti Kodu kalender.

„Päewalehe" tellimiſe hind:

	Poſtiga	Poſtita
12 kuu peale	6 rbl. — kop.	5 rbl. — kop.
6 „ „	3 „ 20 „	2 „ 70 „
3 „ „	1 „ 70 „	1 „ 40 „
1 „ „	— „ 60 „	— „ 50 „

Wäljamaale 12 rbl. aaſtas, 1 rbl. kuu.
Üksik nummer 3 kop.
Tellida iga kuu eſimeſeſt algades.
Adreſſi muutmine 10 k., ſelle juures endine adreſs ehk ſelle nummer üles anda.

Iſeäraliſte kaaſannetena tuleb 1914. aaſta jookſul 4 ſuuremat raamatut:
1) Kodune arſtimiſe õpetus.
2) Eeſti rahwa ajalugu III.
3) Looduſe imed II.
4) Aaſtaraamat.

Kuulutuſte nonpareille-rida makſab 5 k., lehe eesotſas 20 k. Wäljaspool Tallinnat kuulutuſte küljel 20 kop., lehe ees 60 k.

Tarwitamata jäänud lühemad kirjatööd häwitatakſe ära, ſuuremad ſaadetakſe tagaſi, kui ſelleks margid juurde on liſatud. Käſikirjad, mis alaliſte kirjaſaatjate poolt ei tule, jääwad hinna alla arwamata, kui neile taſunõudmine peale ei ole kirjutatud. Saadetawatel kirjatöödel peab ſaatja täielik nimi ja adreſs all olema.

Toimetus ja talitus Tallinnas, Suurel turul, raekoja ees. Toimetuſe kõnetraat nr. 669. Toimetaja kõnetund kella 12—2. Adreſs liht- ja rahakirjadele: „Päewalehe" toimetuſele, Tallinnas, въ г. Ревель. Kontori kõnetraat nr. 390. Ärijuhi kõnetunnid kella 8—11.

Nr. 101 Teiſipäewal 6. (19.) mail 1914 9. aaſtakäik

Lõbuſõidud merele.

Täna, 6. mail algab aurul. „Läänemaa" korralikka õhtuſeid lõbuſõituſid Kalaranna ſillaſt (kuſt ka Piritale ſõidetakſe) Tallinna lahele ja ſaarte randade lähedusele. Eſimene ſõit algab õhtul kell 7 ja lõpeb kell 8,30 min. Sõidu hind 40 kop. — Teine ſõit algab õhtul kell 8,30 min. ja lõpeb kell 10,30 min. Pileti hind 30 kop., laſtel alla 10 a. pool ſõiduhinda. Tallinna Laewa-ühiſus, Mere puiestee nr. 5—8, telefon 895.

Tallinnas, 6. mail.

Wenemaa politikaline elu on wiimaſtel päewadel palawiku tundemärkiſid hakanud awaldama. Niiſuguſt üleüldiſt ärewat meeleolu ja julget mõtteawalduſt pole ammu enam wõidud Wene kodaniku juures tähele panna. Ja ſee ärewus on laialiſelt mõjunud. Ikka laiemad ja laiemad ringkonnad tõſtawad häält ja juhiwad walitſuſe tähelepanemiſt aſjade peale, mis mitte armſad ei ole näha ega kuulda, mis walitſuſe kindluſt ja ſeiſukorraſt üleolemiſt tõſiſelt on kõigutanud ja teda ſamati ärewuſeſſe ajanud. Juba ſiis, kui riigiwolikogus riigi eelarwe üle üleüldiſtes joontes mõtteid wahetati, wõis tähele panna, et need mõtted ja ſõnad palju iſeteadwamalt kõlaſid kui kunagi ſiiamaani. Ja kui ſiis ſinodi eelarwe juures Sabler pidi tunniſtama, et ta tänawu parlamentliſes wõitluſes alla on jäänud, oli eſimeſi ärewuſe tundemärkiſid tunda. Nagu lugejad tänaſe numbri teadete-oſaſt näewad, on ſinod päraſt eelarwe läbiwaatamiſt järſku oma ſeiſukohta wolikogu waſtu muutnud ja wõimalikult pea uenduſi kawatſenud ette wõtta.

Weel käredamaks muutunud ſiſemiſte aſjade miniſteriumi eelarwe arwuſtuſed ei jätnud oma tagajärgi kauaks awaldamata: eilaſes lehes wõiſime pealinna lehtede järele teatada, et ſiſemiſte aſjade miniſtri kohale nende päewade ſees uut meeſt on oodata.

Need tagajärjed on igatahes ſelle meeleolu wili, mis riigiwolikogus walitſeb, kus walitſuſel ühtegi toetuspunkti pole, kus ükski erakond tema tegewuſt heaks ei kiida.

Kuid ſellega pole haiguſe tundemärgid kõik üles loetud. On weel muid aſju, mis ſamati walitſuſe ſeiſukorra kahjuks räägiwad ja ſeda enam raskendawad.

Pühap. lõppes Peterburis 8. tööſtajate ja kaubanduslaſte kongreſs. Kuigi ſellel kongreſſil awaldatud mõtteid ja ſoowiſid terwe rahwa ſoowideks ei ſaa pidada, mida ka ſelleſt peab järeldama, et kongreſs oma otſuſtes riigiwolikogu-waſtaſe ſeiſukoha wõttis ja ainult ſuurkapitali kaſude ſeiſukohalt aſju walguſtas, ſiiski on ſuurtööſtajatel ja kaubanduslaſtel igal maal praeguſel ajal tähtis oſa majanduſliſel alal etendada ja nende ſoowidega rehkendawad kõik riigiwalitſuſed.

Ja misſugune oli kongreſſi meeleolu, ſeda wõib kõige paremine nendeſt kõnedeſt ja otſuſteſt näha, mis ſeal ette kanti. Üks kõnemees tabas wäga trehwawalt praeguſt ſeiſukorda, kui ta ütles:

„Ma tunnen 44 aaſtat tööſtuſe ja kaubanduſeminiſteriumi, olen 10 kaubanduſeminiſtrit näinud, kuid kunagi pole niiſuguſt kõikuwat ſeiſukorda miniſteriumi tegewuſes märganud kui praegu, kus kõik kaubanduſe- ja rahaminiſteriumide tegewus ſiſemiſte aſjade miniſtri mõju all on. Ja niikaua kui meie tegewus politikaliſte aadete kandjaks peab olema, ei ole üleüldſe mingiſuguſeſt tööſtuſeſt juttu. Kui aſi nõnda edaſi keſtab, ſiis pole meie warſti enam oma ettewõtete peremehed, waid kõik langeb kokku."

Wiimaſtel päewadel tekkiſid kuulujutud, nagu oleks tööſtuſe- ja kaubanduſeminiſteriumis uued määruſed wälja töötatud, mille järele aktſiaühiſuſtele takiſtuſi ja kitſenduſi tahetakſe teha. Need kuulujutud mõjuſid ſedawõrd halwaſte, et niihäſti Wenemaa kui ka wäljamaa börſidel Wene wäärtpaberite hinnad ſuure kiiruſega hakkaſid alanema. Iſeäranis mõjuſid aga laupäewaſel tööſtajate kongreſſil rahaminiſteriumi aſemiku awalduſed. Kuulujutud rääkiſid ainult aktſiate nimeliſteks muutmiſeſt. Awaldatud määruſed aga ſiſaldawad aſju, mis tõeſte weskikiwina tööſtuſe kaela langewad.

Seſt 200 tiinu ſuuruſe maatükiga ei ſaa ju mitte iga ühiſus oma aſju küllalt laialdaſelt ajada, ja ſedagi maad wõib takiſtamatalt ainult ſeal omandada, kus juutidel maaomandamiſe õigus on. On aga maa ſeal omandatud, kus juutidel ſeda õiguſt ei ole, ſiis ei tohi ühiſuſe ametnikkude ja juhtide ſeas juuta olla.

Need nõudmiſed on meeleolu nii ärewaks ajanud nagu mitte kunagi enne ja ſundiſid niihäſti üksikuid otſuſi kui ka lõpureſolutſioni wäga terawates joontes awaldama, kuna ſeiſukorra muutmiſeks peaminiſtrile pikk telegramm ſaadeti.

Pühapäewal algas Peterburis eſimene ülewenemaaline metſa-aſjanduſe kongreſs, kus juba alguſel ſamaſuguſed hääled kuuldawale tulid, nagu tööſtajate kongreſſilgi.

Palawikuliſelt töötawad ka üksikud aſutuſed, kelle hoolde riigi ja rahwa majanduſline hea käekäik on uſaldatud.

Wäärtpaberite kuulmata hinnalangemine on riigipanga juhatajat ſundinud pealinna pankade eſitajaid kokku kutſuma ja neid paluma paberite hinna tõſtmiſeks kaaſa mõjuda. Kuid ükskõikſus on pankade eſitajate nägudel, põhjus — walitſuſe ſiſemine politika. Kuigi ſoowile waſtu tuldi, ſiis ei uſta, et ſee ſuurt kaaſa aitab.

Walitſew meeleolu on lõpuks ka riigipanga uuendamiſe päewakorrale kutſunud. Kaua aja jookſul on ſee aſutus eluſt wäga kaugel ſeiſnud ja tema tegewus ammu rahulolematuſt tekitanud, kuid pööre tuli alles nüüd.

Ja miniſtrid ſõidawad Liwadiaſſe ning tagaſi.

Palawik aga on alles tõusmas.

Riigiwolikogu.

(Peterburi telegrafi-agentur.)

Koosolek 5. mail.

Juhatab Rodſjanko, päraſt Warun-Sekret.

Jookſwate aſjade hulgas on Koſtroma kubermangu ſaadiku edulaſe Suſini teadaandmine, et ta rahwaſaadiku wolituſed maha paneb.

Päewakorral on poſti- ja telegrafi-peawalitſuſe eelarwe harutamine.

Komiſjoni aruandja Grodſitski ſeletab, et ametkond eelarwe 88.459.926 rubla peale on kokku ſeadnud. Komiſjon wähendas eelarwet ainult 10.000 rubla wõrra. Poſtiaſutuſi enam maaelanikkude wajaduſte kohaſelt ſiſſe ſeada püüdes paneb komiſjon wormeli ette, et ametkond wallawalitſuſte ja raudteejaamade juures ſuuremal arwul poſtiſaadetuſte ja rahakaartide waſtuwõtmiſe ja wäljaandmiſe operatſioniſid ſiſſe ſeaks. Komiſjon awaldab ſoowi, et rahaſaadetuſte pealt alla 50 rubla poſtitakſi alandataks, nii et rahakaartide pealt kuni 5 rublani mitte üle 2½ kopika ei wõetaks. Poſti- ja telegrafiametnikkude elukorra parandamiſe küſimuſe kohta teatas peawalitſuſe ülem, et ſellekohane eelnõu riigiwolikogule 1915. aaſtal ette pandakſe. Uute telefoniwõrkude ſiſſeſeadmiſe küſimuſes tunniſtas komiſjon tarwilikuks tähtſamaid linnaſid telefoni läbi ühendada. Telefoniliinide ehitamine kubermangu piirides on tarwis kohalikkude ſemſtwoaſutuſte hooleks jätta.

Gladõſch ſeletab pooleteiſetunniliſes kõnes, et ametkond kõiki riigiwolikogu ſoowiawalduſi ignoreerib ja lubamiſte abil kõrwale puigelda püüab. Kuskil ilmas ei anna poſti- ja telegrafiaſjandus niiſuurt ſiſſetulekut nagu meil Wenemaal. Siſſetulekute kaswamine on määratu ſuur, kaſu kulutatakſe mittekulturaliſte wajaduſte peale.

Üksikute tegewuſeharude juurde üle minnes tähendab kõneleja, et poſtijaoskondaſid wallamajade juures ilma igaſuguſe plaanita aſutatakſe. Telegrafiwõrku laiendatakſe, kuid mitte küllalt plaaniſikult ja elanikkude wajaduſte kohaſelt. Kõrge tarif takiſtab telegrafi tarwitamiſe kaswamiſt. Poſtiſaladuſe rikkumine ei ole kuſagil nii ſuur kui meie juures.

Kõneleja peatab poſti- ja telegrafiametnikkude raske ſeiſukorra juures, kelleſt igaüks kolme eeſt tööd teeb, nagu ſeda endine peawalitſeja tunniſtas. Ametkond ei jäta ükſi nende aineliſt ſeiſukorda parandamata, waid karistab iga katſe eeſt, mis ametnikud ſelles ſihis teewad. Karistatakſe ſeaduſeandliſte aſutuſte liikmetele telegrammide ſaatmiſe eeſt ja ſeiſukorra parandamiſe palwete awaldamiſe eeſt. Aſi ei parane ſenini, kuni ametkond ſiſemiſte aſjade miniſteriumi alla jääb.

Partſhewski. Poolamaa on poſti- ja telegrafiaſjanduſe pooleſt iſeäranis pahas olekus. Poſti- ja telegrafiaſutuſi on temas wähem kui kuskil mujal Wenemaal. Tagajärg on ſee, et Kaliſchi kubermangu elanikkudel hõlpſam on oma poſtiaſju Preiſi poſti kaudu õiendada kui Wene poſti kaudu. Ühes ſellega on poſtiametkond Poolamaal ka weel weneſtamiſe aſutus. Poſtiametnikka ei wõeta mitte kohaliku rahwa hulgaſt, kes maa geografiaga ja Ladina kirjatähtedega tuttawad, waid ainult wenelaſi.

Jewſejew tähendab, et poſtiametkond riigiwolikogu ſoowiawalduſteſt wormiliſte puiklemiſte abil lahti püüab ſaada, mispäraſt edulaſed mingiſuguſeid ſoowiawalduſi enam ette ei pane, waid walitſuſe tähelepanemiſt ſelle peale juhiwad, et poſti- ja telegrafi-peawalitſuſe tegewus riigi huwide kohane ei ole.

Poſti- ja telegrafi-peawalitſeja ſeletab, et ametnikkude palga 25 protſendi wõrra tõſtmiſe küſimus wäljatöötamiſel on, ſuurte kontorite eraldamiſe küſimuſt harutatakſe ja poſtiaſutuſte wõrgu laiendamiſe küſimus päewakorral ſeiſab, elanikkude huwidele waſtutuleku mõttes on nende iſikute waſtutuſe küſimus üles wõetud, kes wallawalitſuſtes poſtiaſutuſi teeniwad, poſtiametnikkude töönormi wäljatöötamiſeks on määratu hulk materjali kogutud, rahaſaatmiſemakſu wähendamiſe küſimus harutatakſe läbi. Need on ametkonna tegewuſe aluſjooned. Mis üksikuteſſe kuritarwituſteſſe puutub, mille peale ſiin tähelepanemiſt juhiti, ſiis wõetakſe kõik need aſjad hoolſa uurimiſe alla ja tagajärgedeſt teatatakſe riigiwolikogule. (Kiiduawalduſed paremal pool.)

Üleüldiſed waieluſed on läbi. Riigiwolikogu hakkab eelarwet paragrafidekaupa harutama.

Bennigſen nõuab, et komiſjoni poolt maha wõetud rahaſumma telefoniliini üleſſeadmiſeks Peterburi, Nowgorodi ja Staraja-Ruſſa wahel uueſte üles wõetakſe. Komiſjoni aruandja leiab wõimaliku olewat rahaſummat uueſte üles wõtta. Bennigſeni ettepanek läheb läbi. Teiſtele eelarwe paragrafidele waſtu ei räägita. Waſtu wõetakſe eelarwe-komiſjoni üleminekuwormel. Waſtu wõetakſe Karaulowi poolt toetatud rahwaerakonna ſoowiawaldus, et ſenikaua, kuni wallawalitſuſte juures olewad poſtijaoskonnad poſtiaſutuſte wõrku üles wõetakſe, wallawalitſuſte käskjalgadele-kirjakandjatele luba antakſe walla poſti järele ligemaſſe poſtijaoskonda raudteedel ilma makſuta ſõita. Waſtu wõetakſe ka Wiſchnewski I ſoowiawaldus, et ametkond poſtiametnikkude majanduſliſe olukorra parandamiſeks wiibimata abinõud tarwituſele wõtaks ja enne ſelle üleüldiſe eelnõu läbiwiimiſt kingituſerahaſid ſuurendaks. Wõetakſe Leljawski ſoowiawaldus waſtu, et wallawalitſuſtele poſtitalituſte kulud riigikaſſaſt wälja makſetakſe, ja Laſtſhuhini ſoowiawaldus, et ametkond wallawalitſuſte poſtitalituſte toimetajatele õiglaſema taſu makſmiſe normid wälja töötaks ja oma poolt wallawalitſuſte hoonete korrashoidmiſeks raha annaks.

Ilma waieluſteta wõetakſe rahaminiſtri üleüldiſe kantſelei eelarwe waſtu.

Tomaſchewitſh kannab riigirentei-departemangu eelarwe ette ja põhjendab komiſjoni wormelit.

Würſt Manſſõrew juhib tähelepanemiſt riigirentei wannutatud rahalugejate peale, kes kroonu waranduſe hoidmiſes raſket waſtutuſt kannawad ja wiletſat palka ſaawad, ilma wanaduſepäewade kindluſtamiſeta. Ametkond ei ole nende aineliſe ſeiſukorra parandamiſe eelnõu ära andnud, leidis aga küllalt wõimaluſt kroonupalatite ülemate ja teiſte kõrgemate ametnikkude palka ſuurendada, kes iſegi wõrdlemiſi ſuurt palka ſaawad. Edaſi juhib kõneleja ametkonna tähelepanemiſt kaſſapidajate kautſjonide peale, mis kroonu huwiſid mingil moel ei kindluſta, kaſſapidajatele aga ſuureks koormaks on. Uueſt paiukikaſſa põhjuskirjaſt on ametkond teenijad wälja jätnud, kes riigiteeniſtuſes ei ole. See on wäga ülekohtune. Ametkond ei kaitſe ka tarwiliſel määral riigikaſſa kaſuſid, kuna ta ſuuri üle-eelarweliſi rahaſummaſid lubab.

Rahaminiſtri abi Weber waſtab würſt Manſſõrewile ja tähendab, et ametkond wannutatud rahalugejate palga ſuurendamiſe eelnõu juba wälja töötanud on. Arwatawaſte antakſe eelnõu riigiwolikoguſſe ſügiſel ära. Rahalugejate paiuki eelnõu on ka harutamiſel. Kautſjoni küſimus waadatakſe ka läbi. Kui wõimalus leitakſe, wõetakſe kõneleja näpunäited waſtu. Üle-eelarweliſte rahanõudmiſe wähendamiſe eelnõu on juba walmis. Ta antakſe ſelle järele riigiwolikoguſſe, kui miniſtrite-nõukogu ta läbi on waadanud.

Eelarwe wõetakſe waſtu, ſamati ka eelarwe-komiſjoni wormel. Ilma waieluſteta wõetakſe otſekoheſte makſude departemangu eelnõu waſtu.

Eſimehe ettepaneku peale otſuſtab riigiwolikogu Keiſri Majeſtedile ſünnipäewa puhul truualamliſt õnneſoowi-telegrammi ſaata.

Järgmine koosolek on õhtul.

Ilmus trükiſt
Raudtee-rongide ſõiduplaan
18. aprilliſt 1914. kuni 17. aprillini 1915
ja
Aurulaewade liikumine
1914. aaſta ſuwel.
Hind 5 kop.
Saada „Päewalehe" kontoriſt.

Surmatants.

Maitſete üle ei waielda. „Wanemuiſe" näitejuht on heaks ja kohaſeks arwanud külakoſtina meile A. Strindbergi „Surmatantſu" eſitada. Nähtawaſte peab ta juſt ſeda tükki nii kõrgewäärtusliſeks ja ühtlaſi huwitawaks, et ſeda wõõraſſe linna külaleiwaks wiia oma kohuſeks on arwanud: minnakſe ju wõõraſte ette paremaga, mis pakkuda on.

Meie maitſet ei ole hr. Menning ſeekord mitte tabanud; „Surmatants" jättis meid külmaks. Wõib olla, et „ametlik" arwuſtus „ametlikult" kirjanikku, tükki ja ettekannet kiidab — nagu ſee kombeks on wõetud. Aga rahwa häält ei kajaſta ſiis arwuſtus mitte; ma mõtlen „rahwa hääle" all ſeekord mõtleja ning aruſaaja kuulajatehulga arwamiſt.

Tõeaſi on, et Strindberg praegu wäljamaal „moodis" on; ſeda tõlgitakſe, ſeda mängitakſe, ſeda loetakſe ja käidakſe waatamas. Tõſi on ka ſee, et Strindberg teatud mõõdul huwitaw on, kuigi mitte nii wäga kirjanikuna kui inimeſena. Tema tööd on enam haiglaſe iſiku weriſed eneſepaljaſtuſed, erapoolikud waenlaſte arwuſtuſed ja kirgliſed eneſekaitſed kui kriſtalliſerinud kunſtiteoſed. Mina iſikliſelt uſun, et aeg tuleb, kus neid töid ainult arſtid ja hingeteadlaſed ſaawad lugema huwitawate ja õpetliſte hingeliſte dokumentidena. Muidugi ei pruugi ſee minu arwamine kedagi teiſt takiſtada Strindbergi „ſuureks" ja „ſügawaks" kirjanikuks pidamaſt.

Mitte nii wäga ei ole tung luua Strindbergi tööle kihutanud kui tarwidus ennaſt wabaſtada piinawaiſt mõtteiſt, kahtluſteſt, närwaleſt tundlemiſteſt mingi küſimuſe kohal; ta kirjutuſed on probleemide lahenduſe katſed, millele ainult wäliſpidi on kunſtiteoſte kuju antud. Ja igakordſe küſimuſe otſuſtajaks on enamaſte haiglaſe, hingeliſelt taſakaaluta iſiku ajutine, tujuline meeleolu, ta ſellekordne ſeesmine olukord. Mitte kindel ilmawaade (ma ei pea muidugi mitte ilmawaadet mõneks muutumata ſuuruſeks; aga ilmawaate aluſeks on igatahes teatud ſeesmine ühtlus), mitte kunſtniku uſtawus walitud aine ning wormi iſelaadſetele nõuetele, mitte ka kõlbliſe wõi kombliſe ſeiſupaiga ehk waheſt maitſe iſeäraldus ei ole ta juures otſuſeandwaks teguriks, waid igakord ja alati on mõõduandew tema hingeliſe ſeiſukorra ſilmapilkne laad: ta otſuſtab ainult affektide, iga ſilmapilk muutuda wõiwate tundmuſte ja nende kohaſte meeleolude mõjul. Selleſt järgnewad ſiis need hüpped, mis ta teoſtele nii iſeloomuliſed; ſellega on ſeletataw igaſuguſe ühtluſe puudus mitte ainult kogu ta toodangus (mis pika ea jookſul ainult loomulik oleks), waid ka igas üksikus teoſes.

Ta mõtlemiſe- ja kirjelduſe-wiis, ta waade üksikute tegelaſte peale wõib üheainſa töö kirjutuſe jookſul ſuureſti ja mitmekordſelt muutuda, olgugi tema raamatud kõik wõrdlemiſi wäga lühikeſe aja jookſul walmis kirjutatud ja enamaſte kõik kohe ka trükki antud. Iſikliſe elu warjuküljed, iſikliſed kogemuſed teatud aladel — nimelt armaſtuſe-elus ja wahekorras naiſega — loowad ta teoſte omalaadſe wärwi; ta on kirjutades iſikline äärmuſeni. Ei wõi juttugi olla kunſtiliſeſt objektiwſuſeſt Strindbergi juures.

Kõik need omaduſed wõiwad ka teoſed teha ebamaitſetawaks eſtetiliſte kalduwuſtega ja kunſtimõõtudega mõõtwale lugejale. Neis on liig „loomulikult", liig naturaliſtliſtes wärwides kirjeldatud aina oma üleelamiſi; on liig palju tooreſt materjali, liiga kaſinalt kunſtniku walju käe wäljatöötuſt.

Draamades muidugi annawad need omaduſed ennaſt mitmekordſelt ja ſegawamalt tunda. Ühtluſe puudus, korralagedus, koondumatus, peamotiwiſt aſjata ning tarbetult kõrwale kaldumine, liiall naturaliſtliſte — otſekohe igapäiſeſt eluſt wõetud — joonte rohkus, — ſee kõik teeb Strindbergi eraomad waatajale wäſitawaks, tüütawakski, ei ſuuda keſtwalt köita. Neis puudub draamaline põnewus ja pinewus; puudub tegewuſe järjekindlus ja ſeotus.

Seda ſaime „Surmatantſu" ettekande puhul täiel mõõdul tunda. Kehw lohiſew ſündmuſtik, tegelaſte põhjendamatu kahe-kolme kaupa tulek ja minek, pikad kõrwalhüpped ja ülearuſed „ſeletuſed" ning kõnelemiſed — otſe ſurmawad puuduſed draamas — ei laſknud elewuſt tõuſta ega tuju koonduda. Waataja ei ſaanud midagi tihedat; ei wõinud järjelikult temaski mingit ühtlaſt meeleolu tiheneda. Olid üksikud põrutawad momendid — ja nende wahel pikad tühjad igawad wahed. Oleks mõni meie kirjanik ſarnaſe näitemängu kirjutanud, — kudas oleks teda maha tehtud! kuulſin arwamiſt awaldawat. Maha tehtud oleks meie kirjanikku ſarnaſel puhul õiguſega, — aga ülekohus on (waataja ning raha makſja publikumi waſtu) wõõraſt kirjanikku niiſuguſtel tingimiſtel ülemäära kiita.

Oleks meile Strindbergi eſitatud, et kirjandus-ajalooliſt õpetundi anda, ſiis oleks katſe wähemaſt õiguſtatud; ſelles mõttes (kirjandusloolise tähelepandawaſena) peaks haritud inimene Strindbergi töid tundma. Näitelawaliſelt mõjuta teoſeid ei tohiks aga mitte näitemängudena külaleiwaks tuua. Kui mitte ei taheta ebarõõmuſtawate tagajärgede all kannatada.

Wõib olla, oleks ſiiski „Surmatants" meid köita ja wallata ſuutnud meile kunſtimõttes ſügawaid üleelamiſi ſoetanud, — kui ettekanne teiſtſuguſtes käes oleks olnud. Nende näitlejate ettekandel ei ſuutnud ſee näitemäng mitte mõjuda: ei ulata nende jõud ſelleks, et eluſtada, mis elawaks ei ole loodud.

Nagu juba ütleſin: maitſete üle ei waielda. Hr. Menningi kui näitejuhi ja teatri-direktori maitſeſt kui tõſiſeſt ja ſihikindlaſt lugu pidades, ei ſaanud jätta awaldamata ometi ka meie — waatajate — arwamiſt ja maitſet. Me peame lugu Strindbergiſt kui huwitawaſt ja omapäraſeſt kirjanikuſt — mitte kunſtnikuſt! — me oleme ehk koguni heameelega näinud tema mõnda teiſt enam koondunud teoſt („Iſa") „wanemuislaſte" eſituſel, — aga „Surmatants" jäi me peale mõjuta.

Eriti pean weel tähendama, et kõrwahoobid ja löömine (mis ju „elus" küll ſagedaſte ette tuleb) näitelawalt haawawalt ning maitſetalt mõjub. Niipalju kui mina tean, ollakſe mõõduandwais ringides ſelle kohta mitmel arwamiſel, kas ſarnaſeid ſtſeeniſid lubatuks pidada wõi mitte; kuid juba loomulik takti- ja mõõdu-tunne peaks küll nii tooreſte effektidega mõjuda katſumiſt keelama. Ei ſaanud kaua magama jääda päraſt laupäewaõhtuſt „löömiſt" „Estonia" näitelawal, — oli ſee mõjuks, mida „Surmatantſuga" taheti awaldada?

Maria Reichenbach.

4. V. 14.

Ärkajad!...

On ſee iſeäraline juhtumine, wõi on ſee enam, et peaaegu ühel ja ſelſamal ſilmapilgul kaks luuletajat — teine teiſelt maalt — häält tõſtawad ja awalikult oma igatſuſt kuulutawad, et kunſti ja elu — tõſiſt, igapäewaſt elu — ühendada? — Sakſamaal hüüab Max Dreyer oma ametwendadele: „Luuletajad wälja!" Tema keel on ſelge ja mõte aruſaadaw, kui ta oma kaaskunſtnikkudele ütleb: „Luuletajad — wanad ja noored, kuulſad ja ilma nimeta — toetage endid mõlemi jalaga maapinna peale! Wõtke waſtu käſi, mis teie abi otſib; hoidke, kaitske ja tungige peale, igaüks oma annete, oma huwide kohaſelt! Aſuge wälja! Tungige peale! Sel ajal on oma häda. Ja tehke tööd aja kallal. Teie ei pea ainult kunſtnikud olema ja kujutajad (Bildner), waid ka abiandjad, nõuandjad, ſõbrad ja mõtteoſaliſed parteideſt kõrgemal — mis tähendab parteideſt kõrgemal? Igaüks on partei ja ſeda enam, mida enam ta iſe midagi on. Parteideſt kõrgemal on ainult hall eimidagi. Luuletajad ei tohi aga warjud olla. Neil peab wärwi olema! Ja nad peawad oma wärwi awalikult tunniſtama. Wõitlejad. Ja wõitluſele hüüdjad". — — Need on kuldſed ſõnad, mis Max Dreyer oma kaaskunſtnikkudele waſtu hüüab, tähendusrikkad, nagu wahimehe ſõnad wahikorwiſt. Tehke tööd aja kallal, ütleb ta oma ametiwendadele. Olge wõitluſele hüüdjad! Olge wõitlejad! Kas ja kui mitmed ſeda „aja hüüdu" kuulewad? Kui mitmed tõttawad tukſuwa ſüdamega wõitlejate rinda — kaaſa wõitlema, olewiku wõitluſtes aega woolima? Kas leidub palju Zolaſid ja Meunie'rſid, Björnſoniſid ja Gorkiſid, Shaw'ſid ja Anatole France'ſid, kes aja nõudmiſteſt oma ſihti määrata laſewad ja kunſtniku uſu- ning tulega wõitluſeſſe tormawad? Aga — aja ſees on ſuur ülestõusmine, ſuur ärkamine ſaamas, ja ei ſee ka kunſti ärkamata jäta!

Dreyeri äratuſehüüdega ühel ajal kuulub ſedaſama ka Belgiaſt. Pierre Broodcoorens awaldab Brüſſeli „Le Peuple"'is oma uue tööliſte-romani ja ſelle eesſõnas rajab ta oma kunſtile kindla ülesande. Tema ei näe oma kunſtnik-luuletaja ülesannet mitte ſelles, et ühiskonna pidalitõbe kärnas keha kinni katta, warjata, ja nõnda publikumi poolehoidmiſt wõita. Temale on kunſtniku kutſe: mõtleja, tundja olla, kes maailma [illegible] on, kelle kaebehelid üleinimliſeſt armaſtuſeſt tunniſtawad. „Miſpäraſt peame meie ei tea kuſt kohaſt ja kaugelt dramat otſima, kuna kunſtnik ſiinſamas ainult kuulata tarwitſeb, ſeſt tema käe-jala juures põrub ja mõriſeb tööinimeſte maailm. Kunſtnik on oma aja päralt, oma aja kaſude ja klaſſiwõitluſte päralt."

Need on mehiſed ſõnad, mis ſealt waſtu koſtawad, wäärt, et nende tõſiduſe, nende mõju ſiſſe uſkuda ja loota, et nad kuulajaid kõrwu leiawad. Tõeſti on aeg, et kunſtnikud ja luuletajad rahwale wõõraſt ja ajale ſündmataſt lahkukſid ja ainult õigele, ſurematuſt andwale teele aſtuda ja ſeda kõrget ülesannet teenida: aja häält kuulata, ennaſt ajanõudmiſteſt äratada laſta ja terwe oma jõu- ning wõimiſega tulewiku ülesehitamiſele pühendada...

„Kel kõrwad on kuulda, ſee kuulgu!"

—

Kuramaa ſaadiku Goldmanni kõne.

(Peetud 3. mail.)

Enne eelarwe wastuwõtmiſt pean oma kohuſeks miniſteriumile meelde tuletada, et ta Baltimaade asjus kõik oma eneſe lubaduſed, kohaliku elu nõudmiſed ja ka Kõigekõrgemad käſukirjad ära on unustanud. Ta on nad ära unustanud wõi ei taha neid meelega täita. Ma mõtlen ſiin peaasjalikult maa majanduslist elu ja ſeda takistawat mõju, mis adminiſtratſion awaldab. Semſtwo ſiſſeſeadmiſe küſimus oli ju mitmel puhul miniſteriumis üles wõetud, kuid ſõnadeſt kaugemale pole jõutud.

Edaſi tuletab kõneleja meelde, et juba 1864. a. ſemſtwo ka Baltimaadel kawatſeti ſiſſe ſeada, et 17 a. hiljem ſelles asjas krahw Ignatjewi ettepanek min.-nõukogus heaks kiidetud ja et 1886. a. kõigi kolme kubermangu kubernerid ſemſtwo ſiſſeſeadmiſt on ſoowinud ine.

Miniſterium ſeletab naiwſelt, et ta ſiis ſemſtwo ſiſſe ſeab, kui ſellekohane ſünnis eelnõu wälja on töötatud, kuid need eelnõud, mis ta iſe ſel alal walmis teeb, on ſedawõrd wiletſad, et neid kudagi wastu ei ſaa wõtta. Siiski ſaadab ta mõnikord eelnõud kohalikkude rüütelkonnakogude kätte läbiwaatamiſeks ja ei näi ſugugi teadwat, et ſemſtwo ſiſſeſeadmine Baltimaal ka ſel kujul, nagu ta teiſtes kubermangudes makſab, nendeſamade mõisnikkude wõimu tikub takistama.

Kui 1905. aasta koleduſed kord õige wärwikalt näitaſid, kuhu ſarnane kohalikkude elanikkude huwide tähele panemata jätmine wõib wiia, ſiis ilmus 28. nowembril Kõigekõrgem käſukiri, milles wiibimata käſti kohalikka huwiſid ſilmas pidades uute aluste wäljatöötamiſele asuda ja muude hulgas ka ſemſtwo ſiſſe ſeada. Kohaliku kindralkuberneri juurde asutatud komiſjon töötas eelnõu wälja ja kindralkuberner awaldas ſoowi, et ſee pea ſeaduſeks ſaaks.

Päraſt ſeda räägiti iga wolikogu awamiſel ſelleſt kui tarwilikuſt asjaſt, kolmas wolikogu awaldas paar korda ſoowi, et eelnõu ſiſſe antaks, weel paari päewa eeſt awaldas ſamaſuguſt ſoowi raha-asjade komiſjon. Kuid kõik on ſõnad, mis kõrwu ei kosta nendele, kes neid peakſid kuulma.

Kuid asja ſeiſukord ei laſe oodata. Meie omawalitſuſe asju ajawad mõisnikkudekogud ja teewad ſeda niiſuguſe ſaladuſe katte all, et muudel makſumakſjatel ainult makſmiſe õigus on, kudas aga neid makſuſid tarwitatakſe, ſeda pole meil wõimalik kontrolleerida.

Meie kihelkonna-walitſus on ſamati mõisnikkude käes. Meie waldade-omawalitſustel on õige wäike tegewuſewabadus. Pea ainult jällegi makſude ja orjuste ſiſſenõudmine.

91 protſenti kõigiſt makſudeſt ja orjusteſt kannawad talupojad, kuna ainult 9 protſenti mõiſate makſta on. Sellejuures on aga maad — Liiwimaal näituſeks — mõiſatel rohkem kui talurahwal. Kuna ſemſtwokubermangudes rahwa terwishoiu peale keſkmiſelt 39 kop. iga elaniku peale kulutatakſe, on need kulud Liiwimaal 11 kop., Kuramaal 20 kop. ja Eestimaal 3 kop. (!) Rahwahariduſe peale kulutatakſe ſeal, ſ. o. ſemſtwotes keſkmiſelt 24 kop. elaniku peale, Liiwimaal aga 4 k., Eestimaal — 1 kop., kuna Kuramaal rahwahariduſe peale kroſſigi ei kulutata.

Kõige ſuuremad omawalitſuſe kulud on ainult talurahwa õladel, ſellepäraſt pole ime, kui Baltimaa tööline, kellel muud waranduſt pole kui rakkus käed, 10—15 rubla aastas wallamakſuſid peab makſma, kuna keſkmiſe ſuuruſega talud 50 rbl. ja rohkem peawad makſma.

Et ſarnaſe ſeiſukorra juures walla-omawalitſuſed kitſikuſeſſe jääwad, on täitſa loomulik. Wallamakſude wõlad kaswawad kohutawalt. Waldadel, kelle aastane eelarwe 15.000 rublani ulatab, on 25—30 tuhat rubla wallamakſu ſiſſenõudmata. Kas arwab miniſterium, et niiſugune olukord kaua wõib kesta, wõi ei tea ta ſelleſt midagi, wõi ei huwita ſee teda?

Kuid kas teab miniſterium, mis ſiis harilikult tuleb, kui inimeſed ennaſt lootustes petetud tunnewad ja ootamiſeſt tüdinewad?

Ma ei taha wolikogule mingiſuguſt ſoowiawalduſt ette panna, ſeſt päraſt ſeda kõike, mis meie ſiin oleme kuulnud, on üleüldſe lapſik mingiſuguſeid ſoowiſid ſarnaſele miniſteriumile ette panna. Paremaks tõenduſeks on paari päewa eeſt ſellelt kõnetoolilt kuuldud ſiſemiste asjade miniſtri ſõnad. Nendes polnud enam ſõnagi Baltimaade ſemſtwoſt. Pole ka ime. Mehelt, kes ſemſtwotega ägedat wõitluſt peab, ja nende tegewuſt igapidi halwab, mehelt, kes peaingli Mihaili ühiſuſe liige on, wõime kõike muud oodata, kuid mitte uuenduſi, mis kedagi wõiks rahuldada.

Wäljamaalt.

Ulsteri küſimus.

Et iirlaste ja ulſterlaste huwiſid lepitada, tegi Asquith alamkojas järgmiſe ettepaneku: homerule-bill wõetakſe tema praeguſel kujul weel enne nelipühi wastu ja kohe ſelle järele annab walitſus alamkotta uue eelnõu ſiſſe, mis Ulsteri homerule-billi mõjupiiriſt eraldab. Wiimane eelnõu hakkaks homerule-billiga ühel ajal makſma. Esialgul näis, et ſee ettepanek mõlemaid pooli wõib lepitada, kuid ſee lootus on tühja läinud, ſeſt 12. mai (u. k.) kooſolekul on alamkoda ſelle ettepaneku 220 häälega 217 wastu tagaſi lükanud. Sellel alamkoja otſuſel ei ole mitte ainult Ulsteri küſimuſe, waid ka terwe politikaliſe ſeiſukorra kohta ſuur tähtſus, ſeſt ta näitab, et walitſuſe ſeiſukord koguni kõikuw on. Üleüldine arwamine on, et Asquith oma täienduſe-eelnõu ettepanekuga politikaliſe ekſiſammu on teinud, ſeſt ſelle läbi on ta iirlaſi, kes temale ſiiamaani enamuſe on muretſenud, pahandanud; ka ei ole ta wastasrinda ſeega iſeäranis lepitada ſuutnud. Wastasrind on ſellepäraſt täienduſe-eelnõu ettepaneku wastu, et enne teda homerule-bill wastu tuleb wõtta, ilma et ſellejuures teaks, misſugune täienduſe-eelnõu ſaab. Iirlaste juht Redmond ſeletas üsna awalikult, et kui walitſus wastasrinnale ikka järele tahab anda, ſiis iirlaſed teda enam toetada ei taha, wähemalt mitte alati.

Redmondi ſeletus alamkojas on Iirimaal ſuurt elewuſt ſünnitanud. Kõik erakonnad, ka Ulsteris, on Asquithi plaani wastu, Ulsteri küſimuſt peale homerule-billi wastuwõtmiſt iſeäraliſe täienduſebilli abil õiendada. Iiri rahwusline ajakirjandus ſeletab, et ſee Iirimaa äraandmine on, kui iirlaſed täienduſebilli wastu wõtakſid, mis wabameelſed ja unionistid on loonud. Unionistid arwawad, et ainukeſeks abinõuks, ſeiſukorda ſelgitada ja koduſõda ära hoida, uued walimiſed on. Ulſterlaſed jälle ei uſu Asquithi tõotuſi ja ſeletawad, et nad nüüd weel agaramalt koduſõja wastu walmistama hakkawad. Ka enam jagu Ingliſe wabameelſet ajakirjanduſt leiab, et Asquith oma täienduſebilli ettepanekuga ſuure wea on teinud, kuna ta ſeega iirlaste kindla poolehoidmiſe on kaotanud. Kudas walitſus praeguſeſt ſeiſukorraſt wälja rabeleb, on raske ette ütelda.

Naisõiguslaste walſem karistamine.

Ingliſe kohtud ei taha naisõiguslaſi nende wägiwallategude eeſt enam nii kergelt karistada, nagu ſiiamaani. Nii on Londonis naisõiguslane, kes Herkomeri Wellingtoni pildi purustas, kuueks kuuks wangi mõistetud. Peale ſelle on kohus otſuſeks teinud tulewikus naisõiguslaſi, kes näljastreigi ette wõtawad, mitte enam lahti lasta, waid wangimaja korra rikkumiſe eeſt oma korda uueste karistada. Peale ſelle peawad naisõiguslaſed kahju, mis nad teinud, kas oma iſiklikeſt wõi jälle oma klubide waranduſeſt taſuma. Seltskonna poolt on ſee otſus heakskiitwalt wastu wõetud.

Wenemaalt.

Esimene raudteede-ehituſe kawa Wenemaal.

Raudteede-ehituſe kawa puuduſt on juba ammu ka walitſuſeringkondades ära tuntud, kuid ſiiamaani ei tulnud ſarnaſe kawa kokkuſeadmiſeſt ikka midagi wälja. Nüüd on teedeminiſterium järgmiſe wiie aasta jaoks plaani kokku ſeadnud, mille järele ehitatawad teed ümarguſelt 2963 miljoni rubla makſma lähekſid ja 31.488 wersta pikk ſaaks.

Suur hulk nendeſt teedeſt ehitatakſe kroonu kulul, kuna oſa era-raudteeſeltſide kätte läheks. Mõned nendeſt lähewad wanade ſeltſide kätte, mõnede ehituſeks asutatakſe uued aktſiaſeltſid.

Nende teede walmisſaamiſega weniks Wenemaa raudteede liin 100 tuhat wersta pikaks ja wõib tõeste ſuureks teguriks ſaada Wenemaa uinuwate jõudude äratamiſes, töölepanemiſes ja riigi ning rahwa kulturaliſe ſeiſukorra tõstmiſes.

Walitſus ja tööliste ſtreigid.

Kaubanduſe- ja tööstuſeminiſteriumi juures töötab ametkondadewaheline komiſjon, kellel ülesandeks on tööliste ſtreikide wastu wõitluſt korraldada.

Siiamaani on juba mitu kooſolekut ära peetud, tööd on kiirendatult käimas, ſeſt järjeſt korduwad ſtreigid loowad tööstuſeilmas täieste ſoowimata ſeiſukorra. Sellepäraſt on ka ſtreigiküſimuſe läbiwaatamine edaſilükkamataks tunnistatud. Muude wõitluſe-abinõude hulgas on ka ſiſemiste asjade miniſteriumi kawatſus iſeſuguſeid wahekohtuid tööliste ja tööandjate waheliste waieluste harutuſeks asutada. Tööstajate ringkondades ei leia aga ſee kawatſus ſuurt poolehoidmiſt. Põhjuſeks olla ſiin iſeäranis praeguste Wenemaa tööliste ſtreikide iſeloom. Suurem oſa nendeſt on politikaliſed, kuna wahekohtud ainult majanduslikka küſimuſi harutada ja ainult ſel alal kokkuleppeid wõiks luua. Pealegi pole nende wahekohtute otſuſed mitte ſiduwad. Ja uskuma hakata, et pool, kelle kahjuks otſus tehtakſe, ſellega rahule jääks, pole mingiſuguſt põhjuſt. Loomulik on, et ſarnaſel korral ka kohtutel mingiſuguſt tegelikku wäärtuſt ei ole. Komiſjon loodab oma töö maikuu jooksul ära lõpetada, päraſt ſeda antawat küſimuſe lõpulik läbiwaatamine miniſtrite-nõukoguſſe.

Riigiwolikogu ja ſinod.

Gr.-katoliku waimulikkude ringkondades räägitakſe palju konſiſtoriumi ümbermuutmiſe ſeaduſe eelnõuſt, mida ſinod ſuure rutuga riigiwolikogu näpunäidete järele kokku ſeab. Sinodi liikmed on ühel meelel tunnistanud, et uuenduſed tingimata tarwilikud on ja et neid wiibimata ette peab wõtma. Sinodi kooſolekul tähendatud ka ſelle peale, et niiſugune wali arwustus riigiwolikogu poolt ka Gr.-õigeuſuliſtes ringkondades tagajärjeta ei wõi jääda. Iſeäranis walusalt puudutanud waimulikka preeſtri Filonenko kõne, mis otſekoheſeſt ſüdameſt tulnud ja kibedat tõtt ſiſaldawat. Kui juba ametkonna tegewuſt alamad teenijad arwustawad, olgugi et nad praegu ſinodi wõimupiirkonnaſt wäljaspool on, ſiis on kahtlemata ſelleks tõſiſeid põhjuſi. Konſiſtoriumi ümbermuutmiſe eelnõu järele tuleb ka teiſigi uuenduſekawaſid lähemal ajal käſile, mille kõikide pea-ülesandeks on ſinodi ja wolikogu wahekorda parandada. Igatahes on ſee tõenduſeks, et konſtitutſion ka ſelle riikliſe walitſuskonna poolt makswaks on tunnistatud, kes ſiiamaani riigiwolikogu olemasolemiſeſt midagi teada ei tahtnud ja teda täieste eitas.

Tigu liigub, kuigi aegamööda.

Suitſetage
uuſi paberosſiſid
‚Salut'
10 tükki 6 kop.
Inglis moe järele ſiſſe pakitud.
Saada igal pool.

Tähtis watikani ettepanek Wene walitſuſele on neil päewil ſiſemiste asjade miniſteriumis kohtuminiſteriumi ja wälimiste asjade miniſteriumi eſitajate oſawõtmiſel harutuſel. Ettepanek ſiſaldab muudatuſi Wenemaa katoliku uſu piiskoppide ametisſeſeadmiſe ſeaduſes. Makswa ſeaduſe järele ſaadab Wene walitſus piiskopiameti kandidatide nimekirja Rooma paawstile. See walib nendeſt ſündſad wälja ja teatab ſelleſt Peterburiſſe.

Wene walitſuſe peale on watikani ettepanekud wäga halba mõju awaldanud; nendes ſoowitatakſe wäga awalikult, et ſiiamaalne kord katoliku kiriku ſeadluste wastane on ja ſellepäraſt edaspidi lubataw pole. Ähwardatawat iſegi läbikäimiſt Wene walitſuſega lõpetada.

Rewiſjoni eel.

Odesſa õpekonna kurator Smoljaninow on enne hariduſeminiſtri ſinnaſõitu linnaalgkoolides rewiderimiſe ette wõtnud. Kooliõpetajannade käharbatud juukſeid ja lühikeſi warrukaid nähes on ta käſu andnud, et edaspidi kooliõpetajannad ſiniſt wärwi riideid kannakſid, kusjuures warrukad hästi pikad olgu ja riided rinda kui ka kaela katku.

Pealinna poſti-jaoskondade juhatajad poſtiwalitſuſe ülema juures.

Pühapäewal on poſtiwalitſuſe ülem, kamerherra Pohwiſhew kõikide pealinna jaoskonna juhatajaid oma juurde kutſunud, et nendelt rahwa ſoowiſid ja poſtiasjanduſe puuduſi kuulda. Sarnane nähtus on pealinna poſtiasjanduſe ajaloos uudiſeks, tähendab „Birſh. Wed."

Ajalehtede karistuſed.

2. mail otſustas Peterburi kohtupalat kuni kohtuotſuſeni „Sew. Rab. Gaſ." kinni panna. Lehte on ſiiamaani 68 numbrit ilmunud.

Samaras on „Wolſhki Krai" nummer ära korjatud, milles Miljukowi kõne ſinodi üle ſees oli.

Jälle raudteede nimede muutmiſed.

Teedeminiſteriumis on eelnõu wälja töötatud, mille järele kõikide era- ja kroonuraudteede nimed ümber tulekſid muuta. Nii tahetakſe muuta: Moſkwa-Windawi-Rõbinski teed Õhtu raudteeks, Moſkwa-Kiiewi-Woroneshi teed — Kiiewi teeks, Moſkwa-Rjaſani teed — Moſkwa teeks, Rjaſani-Urali teed — Ida teeks, Põhja-Donetſi teed — Donetſi teeks, Warſſawi-Wieni teed — Warſſawi teeks, Moſkwa-Kurski teed ja Niſhegorodi ning Muromi teeſid Keſk-Wenemaa teedeks, Riia-Orlowi teed — Riia teeks, Samara-Slatousti teed — Samara teeks, Sõsrani-Wjasma teed — Tuula teeks.

•

Peterburiſt. Eila on Keiſri Majesteedi kantſelei juhataja Taneſew ja rahaminiſter Bark Sewastopolt jõudnud ja ſealt edaſi Liwadiaſſe ſõitnud.

Kohtukoda.

Ristimiſekasſa tegelaſed ſüüpingil.

(Järg.)

Tuli weel muidki põhjuskirjaſt kõrwalekaldumiſi ette — nõuti rahapuuduſel kandidatidelt raha, olgugi et need ennem ei olnud makſma kohustatud, kui nad liikmeks on wastu wõetud. Tuli ka ſeda ette, et mõni waſt peale lapſe ſündimiſt korramakſuſid õiendama hakkas. Tuli ka kwiitungide ümberwahetuſi ette — liikmed ei ſaanud järjekorras raha. Eeſtſeiſuſe poolt ſeletati, et nende kätte weel wäljamakſmiſekord ei ole tulnud. Ometi ſaiwad eeſtſeiſuſeliikmed Terwel, Õun ja rewiſjonikomiſjoni liige Meerits raha ennem kätte kui kord nende kätte jõudis.

Sarnane tegewus ſünnitas kasſa liikmetes ühelt poolt eeſtſeiſuſe wastu uſaldamatuſt, uue peakooſoleku kokkukutſumiſe wajaduſt ja tegewuſe rewiderimiſt. Teiſelt poolt nõuti kasſaſt abiraha ajutiſt wäljamakſmiſe ſeiſmajätmiſt. 1910. a. 12. augustil täiendas peakooſolek eeſtſeiſuſt uute liikmete juurdewalimiſega. Kui uus kasſapidaja wanalt kasſa wastu wõttis, leiti, et ſeal kõigeſt 120 kop. ſularaha oli. Selleſama aasta 1. augustil lõpetas kasſa oma tegewuſe.

Ekſpert, riigipanga Tallinna oſakonna raamatupidaja, Oſipowi ſeletuſe järele oli kasſapidaja Küttimi ajal ſiſſetulek 7765 rbl. 96 kop., wäljaminek 6220 rbl. 5 kop. Puudus 1445 rbl. 91 kop. Küttim näitas küll kwiitungid 1815 rbl. ſuuruſes ſummas ette, kuid ſelgus, et nende järele raha ſiſſe ei olnud nõutud ega ka wälja makſtud. Peale ſelle leidus oſa kwiitungid, mis wälja ei olnud makſtud, kuid ſiiski kasſa õigete dokumentide ſekka olid pandud ning nii täie teadmiſega kasſaraamatut rikutud. Sarnaſeid kwiitungi oli 685, ſee on 685 rbl. ſuuruſes ſummas, mis bilantſis mitte ei oleks tohtinud olla, ega puuduwat ſummat 1445 rbl. 91 kop. aidata katta. Nende järele arwas ekſpert ſiiski lõpuks arweſſe wõiwat wõtta 1130-rbl. ſummat. Nii oli ſiis üleüldine puudujääk 315 rbl. 91 kop.

Kõige ſelle põhjal wõeti ringkonnakohtu poolt wastutuſele 35-aastane Haapſalu kreiſi Kõrgeſaare walla talupoeg Peeter Aadu p. Küttim, 40-a. Pärnu kreiſi Koonga walla liige Mihkel Hanſu p. Hanſon (ka Hanſen), 30-aast. Paide kreiſi Mäemõiſa walla talupoeg Willem Gustawi p. Brenner, 40-a. Wladimiri walla talupoeg Jaan Tõniſe p. Purland, tema naine 33-a. Marie Hanſu t. Purland, 41-aast. Rapla walla talupoeg Johann Peetri p. Mahoni ja ſelleſama walla 32-aastane liige Jaan Mardi p. Leinberg.

Neid ſüüdistati:

Küttimit, ſelles, et ta Tallinnas 1910. a. 15. weebruariſt kuni 6. aprillini ristimiſekasſa kasſapidajaks olles liikmete makſukordaſid ſiſſe kaſſeerides ning abiraha wälja andes oſa kasſaraha, üle 300 rbl., omawoliliſelt omale pidas ning oma wajaduste peale tarwitas.

Hanſonit — et ta 1909. a. 7. juulil kasſa liikmeks astudes ſinna tunnistuſe ette pani, mis ſelleſama aasta 20. juulil ämmaemanda Kleesmanni poolt wälja anti. Täie teadmiſega wale-kuupäewa nimetas, milles öeldud oli, et tema poeg Erwin 19. juulil ſündis, kuna aga laps ometi 2. juulil ſündis, ſee on wiis päewa enne tema kasſaliikmeks astumiſt. 26. nowembril ſelleſamal aastal ſai ta 100 rbl. abiraha.

Brenner oli 1909. aasta 16. juulil kasſa liikmeks astunud. Ta pani kasſale 22. juulil antud ämmaemanda tunnistuſe ette, milles ta kasſale waletas, et temal ſeeſama päew, 16. juulil, laps ſündis. Kuna laps aga juba ſiis 25 päewa wana oli, kui ta kasſa liikmeks astus. Sarnaſe kelmuſe teel pidas ta kasſa raha 100 rbl. omale.

Jaan ja Marie Purlandid olid 1909. a. 3. augustil kasſa liikmeks astunud. Kahekeſi kokku rääkides panid nad kasſaſſe tunnistuſe, mis arsti Goromulinski poolt 1909. a. 21. augustil wälja oli antud, kus nad luiſates teataſid, et neil kakſikud — Paul ja Bernhard — 4. augustil ſündiſid. Tõeste ſündiſid lapſed aga 28. juulil. Tähendab — nad astuſid kasſa liikmeks kuus päewa peale laste ſündimiſt ning ſaid ſarnaſe kelmuſe teel kasſaſt 103 rbl. raha.

Mahonit ja Leinbergi ſelles, et nad 6. juulil 1909. aastal Rapla õpetajalt ristimiſetunnistuſe wõtſid, milles öeldud oli, et poeg Rudolph 26. mail ſündis. Päraſt ristimiſetähe pealt nr. „6" maha kraapiſid ja ſelle asemele nr. „8" kirjutaſid ja wõltſitud tunnistuſe ristimiſekasſaſſe andſid.

Selle asja harutus algas eila, 5. mail, kell ½12 ajal päewal. Kohtu kooſſeis oli tawaline — eſimees Sergejew, kõrwalistujad Sberſhowski ja Petrow, prokurör Fedorowski, ſekretär Kuuſik. Kaitſejateks olid kaebtuſealustel: Küttimil — Strandmann, abielupaaril Puurlandidel — Waſſiljew ja Brenneril ning Mahonil — Hirſch. Süüdistuſeakti ettelugemine wõttis üle tunni aega ära. Akt ſeiſis kaheſt pakſuſt köiteſt koos. Asjaliste tõendustena olid kohtulaual warrukasſa raamatud, arwed ine.

Kaebtuſealuſed endid ſüüdlasteks ei tunnistanud, waid ſeletaſid:

Küttim, et tema kopikatki kasſa raha ei ole raiſanud.

Hanſon, et temal ſellega kasſa asjade ſegamiſiajamiſe mõtet ei olnud, kui ta ämmaemanda Kleesmanni tunnistuſe ette pani, kuhu tema poja ſündimiſepäew ekslikult üles oli märgitud. Tema ei olla ſeda tunnistuſt lugenud. Oma abirahaſaamiſe-õiguſt põhjendanud tema ſellega, et ſee aeg, kui temal poeg ſündinud, ta warrukasſa liikme kandidat olnud.

Brenner, et tema poeg Arnold 1909. aasta juulikuul ſündinud, nagu ſee tunnistuſe peal üleval on.

Jaan Puurland, et tema naine ennaſt ilma tema teadmata kasſa liikmeks oli kirjutanud. Naine makſnud ka makſuſid ja ſaanud abiraha. Tema ei tea asjaſt midagi.

Marie Puurland, et ta tõeste ilma mehe teadmata kasſa liikmeks astunud, lootes, et abiraha ſaab ristimiſe puhul. Peale laste ſündimiſt palunud ta raudtee-arsti Goromuſinskit tunnistuſt anda, kusjuures ta ſelle päewa nimetanud, mil lapſed ristiti. Et ta Sakſa keelt rääkinud, ſaanud arſt waleste aru ning märkinud waleste.

Mahoni. Ta andnud oma poja ristimiſetunnistuſe Leinbergi kätte, et Leinberg, kes tema kälimees on ja tema eeſt makſud makſnud, warrukasſaſt abiraha ſaaks. Päraſt ſõitnud ta Leinbergi nõudmiſel Tallinna ja läinud kasſa laekahoidja juurde palwega, et abiraha antaks. Seda ei ole laekahoidja teinud, waid ſeletanud, et ristimiſetäht wõltſitud on.

Leinberg ſeletas, et Mahoni asjaſt midagi ei tea. Kui tema ristimiſetähe ſaanud, laſknud ta kedagi kolmandat iſikut ſeda wõltſida.

Nõudjatena, kes oma raha kasſas kaotaſid, astuſid 17 iſikut ette ja pidaſid oma nõudmiſe üleval. Need olid: Aadu Waher, Jaagup Sopp, Jaan Muscat, Juuli Hallik, August Nigul, Johann Mits, Alekſander Paawel, Alekſander Weis, Alekſander Tamberg, August Puum, Hans Wahe, Gustaw Wahe, Alekſander Murakas, Grigori Keew, Gustaw Holsting, Jüri Koch ja Gustaw Proſs.

Tunnistajatena olid kohtu ette kutſutud 43 iſikut, kelle ülekuulamine kella 2 ajal päewal algas ja kuni õhtu kella 8 wältas. Pikema tunnistuſe ja ſeletuſe kasſa asjus andis tunnistaja Ehrenpreis, kelle ülekuulamine üle tunni aega tarwitas. Tunnistaja Meſikäpp ſeletas — ſegaduſt ſünnitanud ſee asjaolu, et kasſal oskamata, palgaline kirjatoimetaja Nuuter oli. Kasſa langemiſeks ja kitſikuſeſſe ſaatmiſeks olnud weel ſee põhjuſeks, et põhjuskirja muutmiſe ajal tegewus ſeiſis. Päraſt kogus abirahaſaajaid korraga palju, mis tõttu need kaua ootama pidanud. Näituſeks astunud ta kasſa liikmeks 1909. a. ſuwel maikuul. 27. ſeptembril ſündinud tema abikaaſal Melittal tütar Haldias ja waſt 1910. a. weebruarikuul ſaanud ta abiraha. Kasſa eeſtſeiſuſe liikmeſt lahkunud ta peaasjalikult ſellepäraſt, et tema ettepanek uut asjaajajat palgata läbi ei ole läinud.

Ekſperdina kuulati kubermangu kontrollkoja ametnik Podolski üle. Küttimi kaitsja adw. Strandmann näitas ära, et kasſas raha kopikatki puudu ei ole, waid 1 rbl. dokumentide järele rohkem kui õigus on. Kirjatoimetaja oskamatuſe tagajärjel on ſiin chaos, mida nüüd kolme-nelja aasta päraſt, raske on ſelgeks teha. Teiſed kaitsjad, adw. Waſſiljew ja Hirſch püüdſid ära näidata, et nende kaitſealuſed ſüütud on. — Prokurör Fedorowski pidas ſüüdistuſt Leinbergi, Hanſoni ja Marie Puurlandi wastu üleval.

Kella ½9 ajal läks kohus nõu pidama ja kell kolmweerand 10 ajal kuulutati otſus. Küttim, Jaan Puurland, Brenner ja Mahoni tunnistati ſüütaks. Marie Puurland ja Hanſon mõisteti mõlemad üheks kuuks wangi. Leinberg õiguste kaotuſega kaheksaks kuuks wangiroodu. Kahjutaſunõudjate nõudmiſed lükati tagaſi. Dokumendid otſustati nendele, kelle omad need on, tagaſi anda, kuna kasſa raamatud, kwiitungid, pitſatid jne. politſeiwalitſuſeſſe antakſe.

—p.

Wõltſimine ja waletunnistuſele awatlemine.

s. Mõne päewa eeſt oli rahukogus Wiruul. kaupmehe G. aſi tema edaſikaebtuſe teel harutuſel. G. oli rahukohtuniku poolt ſelle eeſt kaheks kuuks wangi mõistetud, et ta teiſe ſordi kaloſſide peal olewa halli templi punaſeks oli wärwinud ja neid eſimeſe ſordi kaloſſide pähe müünud, mis punaſt templit kannawad. Rahukogus ütleſid mõned tunnistajad, et nad rahukohtus mitte õiguſt ei ole rääkinud, ſeſt G. awatelenud neid walet tunnistama. Rahukogu kinnitas rahukohtuniku otſuſe, ja otſustas G. waletunnistuſe andmiſele awatelemiſe eeſt kaelakohtu-ſeaduſe par. 940. põhjal wastutuſele wõtta.

Kureſaareſt. Riia ringkonnakohtu istumiſi peetakſe „Hääle" teatel ſel kewadel Kureſaares 21., 22. ja 23. mail.

Päewauudiſed.

Keiſri herra ſünnipäewa puhul, täna, 6. mail, on meie linn lipuehtes ja kirikutes peeti jumalateenistuſt.

s. Abikuberneri poolt wabastati wangiſt ſel puhul kolm adminiſtratiwliſel teel trahwitud iſikut.

Linna-asjad.

Tallinna linna maamõõdu-oſakonna juhatuskiri ſenatis.

27. aprillil 1911. a. wõeti Tallinna linna wolikogus maamõõdu-oſakonna juhatuskiri wastu, mis hiljem kubermangu linnaasjade komiſjonis kinnitamata jäeti. Juhatuskirja järele (par. 8) wõis maamõõdu-oſakond linna tööajal (kella 9—3) ka eratööſid teha, kuid ſiis pidi raha linnakasſaſſe minema.

Kubermangu komiſjon leidis, et linna maamõõtjatel õiguſt ei ole üleüldſe eratööſid teha, ja et eratööde eeſt wõetawat makſu milgi tingimiſel linna ſiſſetulekute hulka ei wõi arwata.

Senat ſeletas, et linna maamõõtjatel keelatud ei ole eratööſid teha, kuid ſelle eeſt wõetaw maks ei tohi linnakasſaſſe minna.

Teatawaste otſustas Tallinna linnawolikogu kuu aega tagaſi ühte uut maamõõtjat linna teenistuſeſſe wõtta, kes eratööſid tegema pidi hakkama. Töö eeſt ſaadud raha oleks linnakasſaſſe läinud, kuna maamõõtja iſe linna käeſt kindlat palka oleks ſaanud. Nüüd on arwata, et kubermangu linnaasjade komiſjon ſelle linnawolikogu otſuſe wiimaſe ſenati ſeletuſe põhjal kinnitamata jätab.

Ülemiste järwe kallaste kindlustamine.

—i— Endiste aastate eeskujul tahab linn ka tänawu Ülemiste järwe kallastele tuiſkliiwa kinnikatmiſeks kanarpikku wedada ja ſiis kanarpiku ſiſſe mändaſid istutada. Tänawu ſuwel arwatakſe ſel teel umbes kümme tiinu kallaſt ära kindlustada.

Weskimäe kruus.

—k— Juba minewal aastal tõsteti mitme wolniku poolt teede ja ehituſe-komiſjonis küſimus üles, kas linn mitte hariliku kruuſaga uulitſaid prügitada ei wõiks, mida näituſeks Weskimäel rohkeste leidub. Komiſjon leidis, et harilik kruus pehme on ja ſellepäraſt arwas ta, et temaga ainult kõrwaliſi uulitſaid prügitada, kus wedu ja läbiſõitmine ſuur ei ole. Sealjuures ſelgus aga, et Weskimäel peale hariliku kruuſa ka rohkeste raudkiwa leidub. Neid wõiks linn kaſulikult tarwitada. Tehti otſuſeks linna kiwipurustamiſe maſin Weskimäele toimetada ja ſealſamas raudkiwi kruuſi tegema panna. Selleks wõeti käesolewa aasta eelarweſſe tuhat rubla üles. Tööga mõeldakſe lähemal ajal alguſt teha.

Kool.

Misſuguſt rahwakooli ſoowiwad lätlaſed.

Läti Hariduſeſeltſi juures olew naisterahwaste komitee wõttis „Riſhk. Westn." teatel järgmiſed reſolutſionid wastu:

1) Laste kaswatus olgu rahwusline. Sellepäraſt peawad Läti lapſed ainult Läti koolides käima, kuigi mitmetel koolidel oma puuduſed on. Nende puuduste kõrwaldamiſeks peab ſeltskond kõik jõu kokku wõtma;

2) Läti kooliſid ei tohi mitte klasſide järge jaotada, waid nooreſoo kaswatus olgu üleüldis rahwusline;

3) Tarwis lastewanemaid kooliga ühendada, et eſimeſed wõikſid kaswatuſe peale rohkem mõju awaldada.

Ajakirjandus.

Uued ajakirjad.

Hunti ja Sammuli trükikoda tahab Wiljandis „Sakala" teatel, Aug. Kofferi toimetuſel naljalehte „Lõbus Talupoeg" wälja andma hakata, ſeſt et ſenine „Nalja Mart", mis waewalt kolm nummert ilmus, ſeisma jääb.

Karskuſe-koosolek Paides.

Tähtſad otſuſed karskuſetöö kaſuks.

Pühapäewal, 20. aprillil, peeti Paides kohaliſe kreiſiülema juhatuſel ametikohtade ja eraaſutuſte eſitajate koosolek ära, kus joomiſe waſtu wõitlemiſe küſimus harutamiſe alla tuli. Nimetatud koosolekuſt wõtſid oſa: kreiſiülem N. F. Senko-Popowsky, 2. jaoskonna rahukohtunik N. I. Nikitin, 1. jaoskonna kohtu-uurija W. I. Röſhow, talurahwa komiſſar R. I. Brandt, rahwakoolide inſpektor G. D. Röbalka, 4. jaoskonna aktſiiſiwalitſuſe ülem G. N. Elmanowitſch, preeſter G. Podekral, praoſt Nall, kreiſiarſt K. Schloſsmann, linnaarſt P. Naaris, ülem-talurahwa kohtunik I. K. Kaminsky, aktſiiſiwalitſuſe ülema wanem abiline L. R. Perkowsky, kreiſiülema wanem abiline S. I. Leonowitſch, kreiſiülema noorem abiline R. Saar ja karskuſeſeltſi „Idu" eſimees A. Tobro. Puudus linnawalitſuſe eſitaja, ehk ſellele küll mitmekordne kutſe ſaadetud. Enne koosoleku alguſt tehti ſeda weel telefoni teel.

Peale rahaminiſtri ſellekohaſe ringkirja ettelugemiſt aſuti nende abinõude harutamiſe juurde, millede waral wõimalik oleks heade tagajärgedega joomiſe kui ka ſala-alkoholi-müümiſe waſtu wõidelda.

Tunnistati ühel häälel, et Paide linnas ja kreiſis joomine kui ka ſala-alkoholimüümine õige kohutawalt laiali on lagunenud. Ei jooda mitte ainult joogimajades, waid ka uulitſal, laadaplatſil ja turul. Kuna kreiſis aſuwad joogikohad enam-wähem ühetaſaſelt on aſetatud, on linnas aſuwate õllepoodide hulk ſuur, kuna need iſeäranis käidawatesſe uulitſatesſe kokku on kuhjatud. Nii on ka raudtee puhwetites joomine õige ſuur.

Sellepäraſt arwas koosolek tarwiliſeks joomiſe ja ſalakõrtſide waſtu wõitlemiſeks järgmiſi abinõuſid tarwituſele wõtta:

I. Abinõud, millede waral rahwa ſeas karskuſe aadet kindluſtada ja üleüldiſt hariduslikku taſapinda tõſta:

1) karskuſe aadet rahwa ſeas laiali laotada ja ſellele üleliigſe alkoholi tarwitamiſe kahju ſelgeks teha, ſeda kirikutes ja koolitoas tehes, kusjuures niiſuguſeid kooliõpetajaid, kelledel tingimata karske eluwiis ja alkoholi kahjuſt aruſaamine on, ametiſſe tuleb ſeada;

2) rahwal karskuſeſeltſide aſutamiſe juures abiks olla, milleks nüüd juba karskuſe mõtte ſisſe uskujaid tööle kutſuda, neile karskuſe-kuratoriumi kasſaſt rahaliſt abi andes;

3) karskuſekuratoriumi tegewuſt laiendada ja ſelle aſutuſi ka nendesſe maanurkadesſe awada, kus neid weel ei ole; rahwale wõimalikka lõbuſtuſi walmiſtada, ettelugemiſte arwu ſuurendada ja ſelleks luba paluda, et ettelugemiſi kohaliſes keeles pidada wõiks, linna haigemajas joomahaigete tarwis ſellekohane jaoskond ſisſe ſeadida; rahwa tarwis liikuwaid raamatukoguſid aſutada ja rahwatheemajaſid awada, millede juures ka raamatukogud wõiksid aſuda;

4) paluda, et niiſugune ſeadus wälja ſaaks antud, mis joomahaigeid walla omawalitſuſe tegewuſeſt tagandaks;

5) paluda, et joogikohtade plaan linna ja kreiſi kohta ſaaks iga aaſta uueſte läbi waadatud, kuna ſee nüüd ainult iga kolme aaſta järele ſünnib.

II. Abinõud joomiſe kitſendamiſeks:

1) paluda linnawolikogu: a) wälja anda ſunduslikka määruſid, mis ära keelakſid kangete jookide joomiſt uulitſatel, eramajade wärawates, hoowides ja walli peal, ja kõwaſte nende ſunduslikſte määruſte täitmiſe järele walwata; b) ſunduslikſed määruſed wälja anda, et kõik laſipuud kaupluſte, iſeäranis aga joogikohtade eeſt ära ſaaks kaotatud, et ſelle läbi joogikohtades wiibijate aega kiirendada; c) wälja anda ſunduslikſed määruſed, mis linnas ära keelakſid kõikidel kangete jookide kauplustel (ka klubid ühes arwatud) kiriku-, ſuurtel- ja kroonupühadel, aga ka turu- ja laadapäewadel kangete jookide müümiſe; d) wälja anda ſunduslikka määruſid, mis kõikides linnas olewates joogikohtades (wälja arwatud klubid) teiſtel päewadel lühendakſid alkoholiliſte jookide müügi aega ſelle määrani, nagu ſee kroonuwiinapoodide juures makſew on;

2) paluda kreiſis ära keelda kangete jookide müümiſt ſuurtel-, kiriku- ja kroonupühadel, aga ka laada- ja turupäewadel;

3) paluda raudtee wakſalite ja hobuſe-poſtijaamade puhwetites kangete jookide müümiſt ära keelda; aga kuni ſelle küſimuſe otſustamiſeni ära keelda nimetatud puhwetites kangete jookide müümiſt kiriku-, ſuurtel- ja kroonupühadel, aga ka turu- ja laadapäewadel;

4) linnawolikogu tähelepanemiſt ſelle peale juhtida, et joogikohad iſeäranis tihedalt linna elawamatesſe uulitſatesſe on paigutatud, ja paluda ſundusliſte määruſte wäljaandmiſe teel neid uulitſaid kangete jookide müügikohtadeſt wabaſtada;

5) paluda linnawolikogu, et ſee joogikohtade arwu wähendaks ja ſisſeſõidu-kohtaſid ilma alkoholiliſte jookideta awaks;

6) paluda kangete jookide müümiſt ära keelda walli peal;

7) paluda linnade kohta käiwat õllepoodide waba awamiſe ſeaduſt muuta ja nende awamiſt üleüldiſe korra alla anda, kus aktſiiſiwalitſuſe ülema ja kuberneri nõuſolemiſt tarwis läheb;

8) paluda ſarnaſeid joogikohtaſid jäädawalt kinni panna, kus kangete jookide andmiſt joobnud iſikutele ette tuleb; ſelle määruſe jõusſe aſtumiſeni aga neid müüjaid, kes ſeda ſündida laſewad, kangete jookide müümiſeſt kõrwaldada.

III. Abinõud ſalakõrtſide waſtu wõitlemiſeks:

1) paluda ſellekohaſt ſeaduſt wälja anda et würtspoed, theemajad, ſöögimajad, pagarikärid ja üleüldſe kõik kaupluſed, mis mitte kangete jookidega ei kauple, eſimeſel, nendes awalikuks tulnud kangete jookide müümiſe puhul jäädawalt kinni pandaks, ſelleſt hoolimata, et nende pidajad ſeaduslikſele waſtutuſele wõetakſe;

2) paluda kooliõpetajaid, preeſtrid ja õpetajaid, kui nad ſala-alkoholimüüjaid teada ſaawad, neid manitſeda ja neile nende teo kahjulikkuſt ära ſeletada;

3) rahwale walla ametnikkude läbi ſala-alkoholimüümiſe kahju ära ſeletada;

4) paluda maakonnaülemat wallawalitſuſte kaudu kohalikka elanikka üles kutſuda kangete jookide ſala-müügikohtade ja ſala-wiinapõletamiſe awalikuks tegemiſe juures abiks olla, neid iſikuid, kes ſellega tegemiſt teewad, kas aktſiiſiwalitſuſele ehk politſeile üles andes, ja teatada, et eraiſikutele, kes ſelles asjas kaſulikka teateid annawad, lubatud on autaſu anda, ilma et kohtuotſuſt ära oodatakſe ja et ſalakõrtſide waſtu wõitlemiſel ſellekohaſed ilma nimeta kirjad ka tähele ſaawad pandud;

5) paluda karskuſe-kuratoriumi jaoskonna kuratoriſt ſeadusliſel teel nende peale pandud tegewuſt ſala kangete jookide müümiſe järelwalwamiſe asjus ſuurendada, niiſama ka järelwalwuſt joogikohtade üle ine.;

6) paluda maakonnaülemat, et ta linna iga kroonu wiinapoe ette linnawahi ſeiſukoha aſutaks.

Nii on ülemalnimetatud koosolekul tehtud otſuſed, mis karskuſe asja edendamiſe mõttes tehtud. Kuid küſitawaks jääb, kui palju nendeſt tublideſt otſuſteſt tõeſte läbi mitmeſuguſte kitſaſte wärawate pääſewad. Kõige pealt tuleb muidugi meil kohaliſe ſakſameelſe linnawolikogu poolt arwatawaſte nimetatud otſuſte waſtu ſeiſmiſt karta, ſeſt meie oleme tihtilugu nägema pidanud kui wiſalt ſakſad oma kõrtſide kaitſeks wälja aſtuwad. Juba ſeegi, et meie linnawalitſuſe eſitaja kutſeteſt hoolimata ülewalnimetatud koosolekule ei ilmunud, näitab, et meie ſakſad karskuſe-liikumiſe waſtu külmad on. Ka tähendati koosolekul ſelle peale, et Paide terwel Baltimaal ainuke linn on, kus joomiſe waſtu wõitlemiſe asjus ſunduslikſed määruſed puuduwad. Kui maakonnaülem paari aaſta eeſt linnawolikogule palwekirja ſarnaſte määruſte wäljaandmiſeks ära andis, ſiis jäänud ſee lihtſalt tähele panemata.

Kuid ſiiski, kui ülemalnimetatud otſuſteſt paljudki jõusſe ei peaks pääſema, on ſee koosolek ſiiski näidanud, et karskuſe-aſi meil ikka ſuuremaid ja ſuuremaid laineid lööb, mis ka laiemates rahwakihtides omajagu waſtukõla leiab. See käik aga annab karskuſe aate kaſuks töötegijatele karſklastele uut jõudu ja julguſt ſelles ſuures ja raskes töös. —h—

Eeſtimaa Põllumeeſte Keskſelts

pidas 4. mail oma koosolekut. Koosolek oli teiſtkordne, nagu meil ſuurem oſa Tallinna ſeltſide koosolekuid wiimaſel ajal ikka on. On ſee kullawihm, mis inimeſi üleüldiſteſt asjadeſt eemale hoiab wõi midagi muud, kuid ſeltſide peakoosolekuid ei ſaa kunagi eſimeſel korral ära pidada — wäheſe kokkutulnud liikmete arwu päraſt.

Ka eilaſele koosolekule oli wähe maaſeltſide ſaadikuid ilmunud, kuna ka nendeſt mitmed puuduſid, kes linnas elawad.

Juhatas I. Sihwer, protokolli kirjutas ſeltſi ſekretär Laur.

Eſimeſe päewakorrapunktina tuleb 1916. a. Eeſtimaa talurahwa wabaſtamiſe ſaja-aaſtaſe juubeli pühitſemiſe küſimus harutuſele. Eeſtſeiſus kawatſeb juubeli puhul Tallinnas põllu- ja käſitöö-näituſt ära pidada ja aaſtaraamatut wälja anda. Näituſe ülesandeks oleks ſeda põllutööſtuſe edukäiku eſitada, mis waba Eeſtimaa talupoeg ſaja aaſta jooksul jõudnud ära käia, aaſtaraamat aga peaks kohaliſt põllumajanduſe ajaloosſe puutuwaid artiklid ſiſaldama ja ilmuks Wene ning Eeſti keeles. Ettepanek wõetakſe ilma pikemate läbirääkimiſteta waſtu.

Teiſes, kolmandas ja neljandas punktis palub eeſtſeiſus oma teguwiiſi õigeks tunniſtada mitmete uute ametnikkude ametisſekutſumiſes. Nimelt on eeſtſeiſus ühe põllutöö-inſtruktori, maaparanduſe-büroo juhataja ja ſamasſe büroosſe ühe jooniſtaja ilma peakoosoleku otſuſeta ametisſe kutſunud. Pikemaid waidluſi ſünnitab ſealjuures maaparanduſe-büroo juhataja nime äramääramine. Juhatus oli oma trükitud ettepanekus tähendatud, et agr. I. Kalm büroo juhatajaks on kutſutud. Koosoleku eelmiſel õhtul oli aga uus ettepanek wälja töötatud ja ſoowitati hr. Kalmi ainult wormilikuks juhatajaks nimetada, kuna tegelik juhatus inſ. H. Kaſe kätte jääks, nagu ſiiamaanigi. Lõpulik nimetuſe kinnitus tuleks ſiis, kui büroo oma tegewuſekawa wälja on töötanud ja peakoosolekule ette pannud. Wiimane ettepanek wõeti ka lõpuks waſtu.

5. punktina palus eeſtſeiſus luba Järwamaale walitſuſe abiraha toetuſel kõrgema haridusega jaoskonna agronomi ametisſe panna. Agronomi Paidesſe aſetamiſeks andwat põhjuſt ſealſe waſtaſtikuſe kredit-ühiſuſe poolt lubatud abiraha. Et aga peale ſelle abiraha — 300 rbl. — teiſi toetuſeſummaſid palju kuulda pole, niiſama ka Järwamaa karjakaswatuſe-inſtruktori palga kokkuſaamine raskuſi ſünnitawat, ſiis tekkis kartus, kas küllalt otſtarbeline on agronomi Paidesſe aſetada. Tehti ettepanek eeſtſeiſuſele ülesandeks teha abiraha asjus ka teiſte maakondade ſeltſide ja ühiſuſtega läbirääkimiſesſe aſtuda ja agronomi aſukoht ſinna määrata, kuſt tema ülespidamiſeks kõige rohkem toetuſt on loota. See wõeti ka waſtu.

Kuuendas punktis palus eeſtſeiſus luba ſeltſi karjakaswatuſe-oſakonna tegelaſi — eriteadlaſt ja inſtruktorid — ſuwe-waheajal mitmele poole õppereiſidele ſaata. Ettepanek wõeti waſtu.

Wiimaſes päewakorrapunktis teatab eeſtſeiſus, et kawatſetud on edaſpidi nende inſtruktorite ſõidurahaſid, kes maal aſuwad, ſelles ſuuruſes määrata, nagu ſõit tõepooleſt makſma läheb, kuna teiſte ſõiduraha endiſeks jääb.

Läbirääkimiſtel ſoowitatakſe eeſtſeiſuſele karjakaswatuſe-inſtruktorid lähematesſe Wenemaa ſemſtwo-kubermangudesſe ſealſeid karjakaswatuſe oluſid ja karjakaswatuſe-kurſuſte korralduſt tundma õppima ſaata, ſeſt nii mõneski ſemſtwos oleks meie tegelaſtel palju õppida.

Wenemaalt.

W. I. Semewski

pühitſes 1. mail oma 40-aaſtaſt juubelit kirjanduſe ja teaduſe põllul. Õnne ſoowima olid paljud pealinna teaduſemehed ja ſeaduſeandliſtekogude eſitajad ilmunud. Eſimeſena terwitas jubilari riiginõukogu liige prof. M. M. Kowalewski, kes teda iſeäranis tema tööde eeſt agrar-küſimuſtes ja talupoegade maa-küſimuſes tänas. Need tööd olla riiginõukogu liikmetele wõimaluſt andnud oma kõnedes palju ajakohaſt materjali nim. aladelt käſitada.

Riigiwolikogu poolt terwitas jubilari töö-erakondlane Kerenski, temale kui talurahwa wahwale eeſtkoſtjale ſooje õnneſoowiſid tuues. Terwituſi toodi paljude kirjanduslikſte ſeltſide poolt ning üksikutelt kaugemal wiibiwatelt teaduſemeeſtelt ja kirjanikkudelt.

Jubilar waſtas terwituſte peale, kusjuures ta iſeäranis ſuureks õnneks eneſele riiginõukogu terwituſt peab, ſeſt ſealt poolt olla ta ſeda kõige wähem oodanud.

Semewski peateenus ſeiſab nimelt Wene talurahwa ajaloo erapooletus uurimiſes, mida ta kui õpetlane niiſuguſe hoolega on teinud nagu mõned teiſed. Kuid ſama tähtis on tema ka Wene ſeltskondliſe ja politikaliſe wõitluſe ajaloolaſena. Need kaks ainet on terwel eluajal tema tähelepanemiſt köitnud ja nendele on ta alati andunud. Tema mõlemad wäitekirjad — magiſtri ja doktori wäitekiri — on talurahwa ajaloole pühendatud. Eſimene nendeſt kannab pealkirja „Talurahwas Wenemaal Katarina II ajal; teine — „Talurahwa küſimus Wenemaal XVII aaſtaſaja lõpul ja XIX algul". Oma teiſel erialal on Semewski hulga mitmeſuguſeid kawatſuſi Wenemaa ſeltskondliſe korra uuenduſe üle kirjutanud, kuna ta ennaſt wiimaſel ajajärgul wiimaſele küſimuſele on pühendanud. Sellega on ta eneſes kahte iſeäraliſt külge — ajaloolaſt ja politikaliſt mõtlejat, kodanikku ühendanud. Sagedaſte lauſub ta oma tööde eesſõnades möödaminnes õige otſekoheſelt nendeſt püüeteſt ja ſihtideſt, mis temale omaſed.

Kuid ainult eesſõnedes.

Uurimiſe-tööd iſe on aga täieſte igaſuguſeſt ſihilikkuſeſt wabad, nendeſt waatab lugejale ainult wali rahulikult erapooletu teaduſemees waſtu.

---

okſa küljes, kus Bob oli rippunud, kõlkus laſſo otſas üks ſurnukeha.

Bob ei olnud ſee aga mitte. Ülespoodu oli märkſa wäikſem.

Ma aſtuſin lähemale ja waataſin.

„See on kurjategija, kelle taoliſt maailmas teiſt ei leidu," pomiſes Antony ſurnukeha poole näidates.

„Johnny!" hüüdſin ma kohkunult. „See on ju Johnny!"

„Ta oli ſee! Ei ole aga — Jumal tänatud! — mitte enam."

Ma wäriſeſin. „Aga kus Bob on?" [illegible] ma ſiis.

„Bob?" hüüdis Antony. „Ah [illegible]."

Ma waataſin eneſe ümber. Seal oli weel ſee hauaküngas, nagu ma ſeda wiimati nägin. Ta oli minu aruſt natuke kõrgem, — aga kindel ma ſelles olla ei wõinud. Kas puhkas Bob ſeal all, oma ohwri juures?

„Kas meie ſellele wiletſale wiimaſt heategu ei teeks?" küſiſin ma.

„Sellele lurjuſele?" tähendas Antony. „Ma ei taha oma käſi reoſtada. Kihwtitagu ta parem raipelinduſid! . . Läheme!"

Ja me läkſimegi.

Kui me mr. Naeli juurde jõudſime, leidſin ma, et ta neiſt kohutawateſt ſündmuſteſt juba teadis ja meriklaſtega wõitluſesſe minemiſeks ette walmiſtas.

Ja niiſama tegid tema naabrid.

Kaheksa nädalat päraſt ſeda läks wõitlus tõepooleſt lahti; kõige esmalt muidugi ainult ſõjawäe-ametikohtade waſtu, kes kõrgemalt poolt antud näpunäidete järele aſunikka meeletult rõhuma hakkaſid. Selle wõitluſe tagajärg oli, et mitmed kindluſtatud kohad meriklaſte käeſt ära wõeti ja oma alla heideti.

Siis aga tehti eeſtkätt meie kodanikkude wahel, kelle eesotſas alkalde ſeiſis, ja ſõjawäe-ametnikkude wahel rahu.

meie [illegible] pakiweo- ja ratſamuſtangiteſt. Seſt iga mees laadis ühe muſtangi ſelga oma toidukraami, kuna iſe — püſs, püsſirohu-ſarw ja kuulikott ſeljas — teiſe ſelga aſtus.

Niiwiiſi ettewalmiſtatult läkſime järgmiſel õhtul teele.

Meil oli tubli tükk maad ſõita. San Antonio de Bexar, maa pealinn, on tubliſte kaksſada wiiskümmend penikoormat Trinity jõeſt eemal. Meie tee läks otſe läbi rohtlaane, üle ojade ja jõgede, kus ei teed ega rada ei olnud.

Kuid meie iſtanduſte elanikkudele ja tagametslaſtele ei teinud teeta rohtlaaned ja ſildadeta jõed wähematki takiſtuſt. Kuſt läbi minna ei wõinud, ſealt ujuſime läbi. Iga päew tuli uuſi takiſtuſi ette, aga ka wärskeid jõuduſid, rõõmuſt meeleolu. Ja ometi magaſime ööſetel lahtiſe taewa all, niiske maa peal, üks kord kõige kangema wihma käes, mitu korda aga läbimärjad, kuna meil muud toiduſt ei olnud kui maiſileib, millesſe tubliſte ſuhkurt oli pandud ja ſellepäraſt eſialgu imar-magus maitſes, päraſtpoole aga õige mõnus oli. Neil leibadel oli ſee hea omadus, et neid kerge oli pakkida ja ſellegi päraſt kergeſte rikki ei läinud, ja et nad mehi mitte üksi tubliſte ei toitnud, waid ka rõõmuſt meeleolu alles hoidſid.

Seda meie meeſte meeleolu, kui nad ainult maiſileiba ſõid, ja teiſelt poolt kirglik-ahnet, egoiſtiliſt ja iſegi wihaſt olekut, kui nad rohkeſte lihatoituſid tarwitaſid, panin ma nüüd ja hiljem meie pikematel teekäikudel imeſtuſega tähele. Needſamad inimeſed olid ſootu teiſed, kui nad lihapottide ja rummipudelite ümber iſtuſid, ja jällegi teiſed, kui nad kainelt oma maiſileibu ſadulataskuteſt wälja wõtſid. Eſimeſel juhtumiſel awaldaſid nad ahnuſt, nälga, mis iſegi ſiis loomalik-jälgilt nende nägudel nähtus, kui nad waljuſte ei rääkinudki; teiſel lool awaldaſid nad aga lauſa imekspanemiſewäärt rahu ja waikſet meelt.

See oli eſimene ſuurem ſõjariiſtademäng, millele meie waſtu läkſime, ſellepäraſt oli meie ärewus ka täitſa aruſaadaw. Seeſama meeleolu walitſes üleüldiſelt. —

terwel maal. Kõigilt poolt woolaſid ſõjaruſtus meeſtesalgad juurde. Meie juhtuſime ſagedaſte nendega kokku, aga — ſee on täitſa amerikalik! — ükski neiſt kümnekonnaſt wäikſeſt ſalgaſt ei ühinenud teiſega. Üks kõik, kas olid nende hobuſed tublimad kui nende ſõjawendadel, ja nad traawiſid ſiis ette, wõi jälle wäſinumad, ja ſiis lonkiſid nad, päraſt lühikeſt teretamiſt ja rõõmſat käeſurumiſt, teiſtele järele.

Ja nii oli meid Trinity jõe ääreſt wälja ſõites nelikümmendkolm meeſt ja niiſama ſuure ſalgana jõudſime ka Salado jõe äärde, meie wägede kogumiſepaigale.

Siit oli weel umbes wiiskümmend penikoormat pealinnani, mille waſtu eſimene ſuurem löök oli ſihitud. Seda pealinna kaitſes aga tugew kindlus peaaegu kolmetuhande mehega, ja ſee wägi oli palju ſuurem kui terwe Teraſe ſõjajõud.

Meie walmiſtaſime endid palawa wõitluſe waſtu, ſeſt meie terwe ſõjawägi, keda meie Salado kaldal kindral Auſtini ülemkäſutuſel eeſt leidſime, ei olnud üle kaheksaſaja mehe ſuur.

Selſamal päewal, kui meie oma neljakümnekolme wabatahtliſega peakorterisſe jõudſime, peeti ſõjanõukogu koosolekut, kus otſuſeks tehti San Espado miſjonijaama kallale tungida. Eelwägi pidi jalamaid ſinnapoole teele minema. Selle wäeoſa juhatus anti minu ja mu ſõbra hoolde, aga et meie nooruslikku ägedust natuke taltſutada, ſaadeti mr. Wharton, üks lagunenud iſtanduſe-omanik, kaaſa.

Meie ſõime ühes oma ſõjawendadega kiireſte lõunat, waliſime kaheksaſaja mehe hulgaſt, kes kõik ligi tulla tahtſid, [illegible] meeſt wälja ja läkſime rõõmſalt määratud koha poole teele.

Espadosſe jõudes pidaſime — kolmekeſi — ſõjanõukogu koosolekut. [illegible] otſustatud ſeda kohta oma alla wõtta ja [illegible] ſinnatulekuni oma käes pidada. See oli ka [illegible] targem, mida me teha wõiſime. [illegible] müürid olid wäga kindlad, kõrge müüriga ümber piiratud, neid wõis kerge waewaga ülewõimuliſe waenlaſe waſtu kaitſta ja pakkuſid

Mõni minut hiljem kuulſime waenlaſe paſunate häält. Kohe peale ſelle nägime Meriko ohwitſeriſid kaldaſt üles ja rohtlaande hüppawat, nende järele nende ratſawäeſalkaſid, keda arwu järele kuus oli. Need olid dragunid, õige häſti riides, tublide hobuſte, püsſide ja mõõkadega. Ühtekokku oli neid umbes kolmſada meeſt.

Nähtawaſte olid nad teiſelt poolt kaldalt meid luuranud ja nii meie ſeiſukoha, kui ka mitte meie arwu teada ſaanud, ſeſt et meie, umbes ſelleſarnaſt aimates, oma mehi kaunis liikwel hoidſime.

Umbes wiisſada ſammu meiſt eemal aſus waenlane meie waſtu wäerinda, — niiſamaſuguſes loogas, nagu ſeda jõgi ſiinkohal tegi.

Waewalt oli ta ennaſt niiwiiſi üles ſeadnud, kui ta kohe tuleandmiſe awas, ehk meie küll täitſa warjul olime ja nende kuulid ainult üle meie peade lennata wõiſid.

Peale eſimeſte paukude laſkmiſt kihutas waenlane kiireſte umbes ſada ſammu lähemale; ſiis peatas ta, laskis jälle ja kihutas uueſte edaſi, peatas jällegi, laskis ja tormas ſiis jällegi lähemale ja kordas ſeda weidrat wäljakutſumiſt niikaua, kuni ta umbes ſada wiiskümmend ſammu meiſt eemal oli. Siis näis ta uueſte natuke aega aru pidama.

Meie olime aga õige waguſi.

Nähtawaſte ei ujaldanud meid dragunid. Wiimaks aga tõid ohwitſerid ometi kaks ratſawäeſalka lähemale kellele teiſed pikkamiſi järele tulid.

Ja juſt ſeda me ootaſimegi.

Kuus meie meeſt ſaid käſu üles ronida, ohwitſeride pihta ſihtida ja niipea kui paugud laſtud, kohe rohtlaane weere taha alla hüpata.

Nagu meie ette aimaſime, tõi nende wäikene arw waenlaſe meile ſoowitud läheduſesſe. Ta peatas küll eſialgu natuke, iſeäranis, kui kolm wõi neli ohwitſeri langeſid; waewalt aga olid meie mehed rohtlaane weere taha hüpanud, kui ratſawäeſalgad meile nagu pööraſed järele kihutaſid.

Aga nüüd kargas Fanning oma kolmekümne mehega üles. Ühe draguni teiſe järele kukutaſid nad ho-

dinus ... peale ole-
mas. Kuid ſeda ſuurem on ſelle lõikus — ega topſiſõbrad ilma aita. —Dua.—

◆

Wastemõiſaſt. Kohaliku walla-wõla ſiſſenõudmiſe lugu Suure-Jaani õpetajale. G. Roſenberg hakkas 13 aasta eeſt Suure-Jaani õpetajaks tulles Wastemõiſa

Ungariſt 3000 hobuſt. Et Wenemaa oma ſõjawäele hobuſeid wäljamaalt ostab, ſiis on arwata, et meie hobuſekaswatus mitte ſoowitud kõrguſel ei ſeiſa ja üleüldiſele tarwiduſele ei wasta.

Et huwituſt hobustekaswatamiſe wastu tõsta, on ſõjawäe hobuste hinda eelſeiswa

puuda 29.403.894 rubla wäärtuſes, mis terwe aasta peale 36.968.410$^1/_2$ puuda 90.606.994 rubla wäärtuſes wälja teeb. Seal hulgas on kiwiſüſa — 26.356.880 puuda, puuwilla 2.306.266$^1/_2$ (1911. aastal — 3.376.449 puuda), rohu- ja wärwikaupaſid — 742.740$^1/_2$ p., metalliſid — 1.217.577$^1/_2$

da — 46, kuuenda — 44, ſeitsmenda — 137 ja kaheksanda järgu 230. Eſimeſe järgu tööstuſe ettewõtted on kõik möödaläinud aasta wiimaſel poolel elule kutſutud. Nad on peaasjalikult ſõjaſadamaga ühenduſes ſeiswad wabrikud ja laewatehaſed Koplis.

—tk—

diga. Hind 40/kop.

Kirjawastuſed.

„Päewal." lugeja nr. 1308. Kalakaswatuſe üle wõite lähemaid teateid ſaada — Kas. ... Шрунденъ. Курл. г. Гольдинг. уѣзда, чр. Шрунденъ.

---

päraſt ſeda oli ſelles kirjas nõutud arw mehi koos. Weel ſelſamal päewal läkſime nendega ühes Galveſtoni poole ja järgmiſel päewal jõudſime kindluſe juurde, tormaſime ootamata kallale ja wõtſime mexiklaſed wangi. ilma et ühtegi meeſt olekſime kaotanud.

Weel ei olnud meie oma wõidu kindlustamiſega lõpulikult joones, kui üheksandal päewal Auguſtino uueste tagaſi jõudis, päraſt ſeda kui meie teda kindluſe ärawõtmiſe ſõnumega San Felipesſe walitſuſe juurde olime ſaatnud. Ta tõi meile nüüd uuſi juhatuskirju. Selle järele tuli meil kindlustatud koht tubli komandandi hoolde anda, iſe aga wiibimata niiſuure hulga meestega kui iganes kokku ſuudame ſaada, San Antonio de Bexari poole edaſi tungida.

Käſkjalg tõi meile ühtlaſi tõenduſe, et kongreſs meie tegewuſega täieste rahul on. Sellega tõendas kongreſs, et ta walitſemiſe, taſuandmiſe, tagaõhutamiſe kunsti niiſama hästi tundis kui wanad riigimehedki. Meie ſõbra — alkalde — ettepanekul anti meile mõlemale kui wäejuhatajatele maad taſuks. Meile antud käſuga ühtlaſi anti meile nüüd ka wõimalus oma uute aſukohtade lähedale pääſeda.

Wiibimata laſkſime wäikeſt kindluſewäge omale ohwitſeriſid walida. Nende kätte andſime ſiis ülemjuhatuſe, kuna iſe üle ſoolatööstuste wiibimata määratud koha poole minema hakkaſime. Kui ſoolatööstuste juurde jõudſime, olid inimeſed ſeal kõige ſuuremas ärewuſes ja nooreb mehed juba kokku kogunud, et lähedal olewaſſe Anahuaki minna ja ſealt San Antonio de Bexart. Mehed, keda ühtekokku umbes nelikümmend oli, olid omale juba ohwitſerid walinud ja ruttaſid nüüd mehiſelt ja täis lootuſi kaugele kogumiſeplatſile.

Trinity jõe kallasmaadel ei olnud ſel korral weel laiemaid aſukohti, ainult üksteiſeſt kaugel lahus olewaid istanduſi leidus ſiit ja ſealt. Hilja õhtul jõudſime niiſuguſesſe istanduſesſe.

Wabastuſeſõjale üleskutſe ei olnud ka weel ſiiamaani ulatanud. Aga juba ſelſamal õhtul kui meie ſinna jõudſime, ſaid naabrid neljakümne penikoormo laiuſes ringis käſud kätte. Järgmiſel hommikul kihas

---

Sõda.

1. Mexikoſt lahti.

Pea päraſt jutustatud ſündmuſi, aastal 1833, pandi oberſt Stefan Auſtin, Texaſe eſitaja Mexiko kongreſſil, wangi. Selle tagajärjeks oli Texaſe iſeſeiswaks kuulutamine ja Mexiko alt lahtilöömine, neli aastat hiljem. kui ma Jacinto rohtlaande ära ekſiſin.

See ei olnud aga koguniſtegi wäike aſi niiſuguſele rahwakeſele, kes ſeekord waewalt kolmkümmendwiis tuhat hinge ſuur oli, üheksa miljoni hingeliſe wabariigiga ſõda pidada, kes — oma ſiſemisteſt tülideſt hoolimata — kaks korda niipalju ſõjamehi wälja wõis ſaata kui meil ülepea hingeſid oli. Aga meie olime ameriklaſed ja olime oma kindlat tahtmiſt awaldanud, et meie wabad tahame olla!

Meie eſimene mure oli nüüd ſee, et mereſadamaid oma kätte ſaada. Kindral Cos oli Metamoraſt tulles Galveſtoni ſadama oma alla wõtnud, et meie läbikäimiſt New-Orleans'i ja põhjamaaga katkestada. See läbikäimine pidi aga uueste ja nii ruttu kui wõimalik jalale ſeatama.

Minu ſõber Fanning ja mina ſaime käſu ſelle ülesande täitmiſt oma peale wõtta.

Meie terwe ſõjajõud oli üks kinnipitſeritud kiri, mida meie Columbias awama pidime, ja üks teejuht, kütt Auguſtino.

Columbiasſe jõudes kutſuſime tähtſamad elanikud kokku ja tegime kinnipitſeritud kirja lahti. Kuus tundi,

---

juhusliſe waenuliku kallaletungimiſe wastu täielikku kaitſet.

Fanningi pealekäimiſe järele jätſime ometi oma hobuſed kaheksa mehe kaitſel misjonijaama juurde maha ja läſime jõe poole edaſi. See woolas weerandtunni tee kauguſel misjonijaamaſt õhtu poolt mööda. Selle ja jõe wahel oli wäikene, ſaaretaoline puudeſalk; kõik muu oli ümberringi lahtine rohtlaan, mis kuni jõe kaldani ulatas, mis kaunis järſk, mets-wiinapuu wäätidega pakſult üle kaswanud ja kaheksa kuni kümme jalga kõrge oli.

Salado tegi ſiinkohal ſuure, loogataoliſe käänaku. Kumbagis looga otſas oli läbikäigukoht, mujalt ei ſaanud aga kuskilt üle, ſeſt et jõgi küll mitte lai ei olnud, aga kiireste woolaw ja ſügaw. Kui meie niiwiiſi ſeespool looka omale ſeiſukoha wõtſime, ſiis ei olnud meil raske mõlemaid ülekäigukohte kaitsta, ſeſt et waenlane teiſelt kaldalt, mis kõrge ja ühtlaſi pakſu metſa all oli, meile kergeste lähedale ei pääſenud.

Aga meie ſaime ka oma ſeiſukoha hädaohtlikkuſeſt aru. Meile wõidi mõlemaſt küljeſt ringi ümber minna, eeſt kui ka ſelja tagant kallale tungida ja meid nii ſisſe piirata, ilma et meile põgenemiſe wõimaluſtki jääks, niipea kui waenlane, kes kahtlemata ülewõimuga lähemale tuleb, keſkmiſelgi wiiſil oma ülesannet täidab.

Aga me teadſime, et ta ſeda ei tee. Olime ſelle waenlaſega juba mitmel korral kokku põrganud ja alati wõitjateks jäänud. Küll olime oma wõidud ſenini ainult nõrgalt kaitstud kindluste juures ſaanud, aga ka meie ei olnud ſiis weel ſõjaga wilunud, nüüd uskuſime ſeda aga juba palju rohkem olewat ja olime täis julguſt ja iſeenda uſalduſt. Meie tundſime ſellepäraſt, et me tuhandete mexiklastega rinnu kokku wõime lüüa ja ſoowiſime ainult, et nad warem tulekſid, enne kui peawägi ſiia jõuab. Meie kartſime iſegi lauſa, et ſee liig wara tuleb ja loodetud loorberid meie käeſt ära kiſub

Nii otſustaſime ſiis ſiia jääda.

Kaksteiſtkümmend meeſt aſetaſime ſaare peale, mõlemate ülekäigukohtade peale niiſamati kaksteiſtkümmend ja ülejäänud wäeoſaga aſuſime wiinamarjaleheſtiku warju, kus aga — kahjuks — kobaraid ei leidunud.

Paraſt kõiki neid ettewalmistuſi tundſime nälga.

Toidumoona ei olnud meie ligi wõtnud, ſellel lihtſal põhjuſel, et ligi wõtta ei olnud. Igaüks meie kaheksaſajaſt meheſt oli ſenini iſe oma peakorter ja moonamuretſeja olnud. Nii tuli ſiis nüüd, olgu kuſt tahes, toidumoona muretſeda.

Naabruſes olid mitmed istanduſed, küll üsna pealinna läheduſes, mille kaitſewäge me moonaotſimiſe läbi omale kaela olekſime meelitanud, ja ſee juſt ſee oligi, mida me ſoowiſime. Sellepäraſt otſustaſime mehi wiibimata moonaotſimiſe peale wälja ſaata ja määraſime ſelleks kaksteiſtkümmend meeſt.

Wiibimata läkſid need ühe istanduſe poole.

Umbes tund aega hiljem kihutaſid nad lustilikult tagaſi, kolm lammaſt kaaſas. Nad olid need loomad istanduſeſt wõtnud ja nende eeſt kolm dollarit maha jätnud. Üks ſeal olew paater oli ſiis kohe oma hobueesli talliſt wälja toonud ja umbes penikoorem eemal olewaſſe pealinna kihutanud, et kindral Cos'ile oma häda kaebada.

Et meile nüüd ſee lõbu oſaks ſaab kõige lähemal ajal auwääriliſi don'iſid näha, ſelles ei olnud nüüd enam wähematki kahtluſt; ſee ei teinud meile aga wähematki muret. Ilma, et kindral Cos'iſt wõi tema mexiklasteſt wähematki olekſime hoolinud, ſõime kõhud täis, wahetaſime wahid ja eelwahid ja laſkſime ſiis mehed puhkama

2. Saladuslik ſeltſiline.

Õhtu kui ka öö läkſid mööda, ilma et waenlaſt kuskil näha oleks olnud.

Hommik jõudis kätte. Aga weel ikkagi mitte kuskil ainuſtki mexiklaſt! Meie ei uſaldanud aga ometi ſeda äraandlikku rahu, laſkſime mehi keha kinnitada ja ſaime parajaste ſellega walmis, kui ülemiſe ülekäigukoha eelwahi juureſt teade tuli, et tugew ratſawäeſalk läheneb ja ſelle eelmine oſa juba õõnesteel on, mis ülekäigukoha juurde wiib.

ja jookstes wäga ruttu mööda läks. Tagaſi tulles käidi Rocca al Mare wanu hauapealſid mälestuſemärkiſid waatamas, mis pealkirjade järele 17 aastaſajaſt pärit.

Tööstus ja kaubandus.

Eesti kartulid Soomes ja Rootſis.

Nagu iga aasta, nii on ka tänawu palju meie rannamehed kartulid üles oſtnud ja neid laewadega Soome müügile wiinud. Rannameeste käſi ei käi mõnes linnas, nagu Helſingis ja Wiiburis, aga mitte hästi, ſeſt kartulid on tänawu odawad ja nende hinnad wäga kõikuwad. Nüüd on mõned ſuuremate laewade omanikud ſuurel mõõdul kartulid üles oſtnud ja Rootſimaale ſaatnud, kus hinnad kõrgemad olla ja mitte nii kõikuwad ei ole. Seal makswate ſeaduste järele ei lasta kartulid mõõduga ſadama ſillal mitte müüa, waid peab juba enne terwe laadungi teatud ärile ära müüma. —uu—

Weel uus raudtee.

4. mail ſõitſid, nagu „Now. Wr." teatab, Põhja-Ohtu raudteeülem Walujew,

waeste laste hoolekandmiſe ſeltſide tegewuſe kohta kirjastada. Seltſide kohta, mis Tallinnas aſuwad, kogub linna ſtatiſtika-büroo teateid ja ſeab aruandeid kokku. Teateid kogutakſe peaasjalikult nende aſutuste kohta, mis linna poolt abi ſaawad.

Niiſama kogub ka krahw Panini nimeline rahwamaja, mis Peterburi lähedal Pawlowskis aſub. linnawalitſuste kaudu kõikide rahwamajade kohta teateid. —tk—

Teadete-büroo õige ſõnum ei wõi laimdus olla.

Üks teadete-büroo oli kellegi Subotini krediidi wõimaluſe kohta halwa otſuſe andnud, mille tagajärjel Subotin büroo kohtusſe kaebas laimamiſe pärast. Edaſikaebtuſe teel läks aſi ſenatisſe. Senat on nüüd ſeletanud, et teadete-büroo äriliste teadete peale mitte kui laimduste peale ei wõi waadata ja jättis Subotini kaebtuſe tähelepanemata.

Kallis piim.

Seltskond inimeſi käis minewal pühapäewal Kakumäe külas roheliſes. Piima-

Waheaegadel mängib puhkpillide orkester.

Õhtul ilutuled. Hakatus kell 12 päewal.

Teiſel päewal on awalik rahwakoosolek kõnede ja läbirääkimistega, piduſöök, jne.

Kõnelema ſõidawad kodumaalt: G. E. Luiga Tallinnaſt ja J. Tõnnisſon Tartuſt. Aino Tamme kontſert ei ole ſenini weel mitte kindel.

Kaugemalt ſõitjatel tuleb raudtee-pilet Kurman-Kemeltſhi jaamani wõtta. Sealt on weel 24 wersta hobuſega ſõita. Pidu eelmistel päewadel ſaab wakſalinimeliſes alewikus pea iga päew aſunikka leiduma. Loodame, et kah kaugemalt ſuguwennaſt ja õed meie pidupäewaſt lahkeste oſa wõtma ſõidawad.

Krimmis, 1. mail 1914.

Austuſega
laulupidu toimekond.

Palume kah teiſi ajalehti ſeda ära trükkida.

Telegrammid.

(Peterburi telegraſi-agentur.)

Peterburiſt. 6. mail. Ametlik. Kõigekõrgema käſukirjaga walitſewale ſenatile käſtakſe riiginõukogu ja riigiwolikogu poolt kinnitatud ſeaduſe põhjal üle terwe riigi, kus

wa.

Bakuſt. 5. mail. Nobeli ja Benkendorffi ärid annetaſid 75.000 rbl. katku wastu wõitlemiſeks.

Permiſt. 5. mail. Mõlemil pool Urali mägeſid on weetõus kuulmata ſuur. Kõik laewaſeltſid ütlewad endid wastutuſeſt lahti kaupade rikkimineku eeſt ſadamates. Suurtükiwabrikutes on mitu oſakonda ſeisma jäetud, mis weſi üle ujutanud. Kaamas tõuſeb weſi iga päewaga.

Londoniſt. 5. mail. Keiſriproua Maria Feodorowna jõudis ſiia.

Limaſt. 4. mail. Wabariigi ajutiſeks preſidendiks waliti polkownik Benarides. Teiſed kandidadid, kes ſelle walimiſega nõus ei ole ja uut preſidenti tunnistada ei taha, awaldaſid diplomatilise korpuſe ees protesti Benavideſt toetab ſõjawägi.

Tokioſt. 4. mail. Teade, et laenude wastutamiſe kapitali 20 miljoni wõrra wähendatakſe, tekitas börſel Jaapani paberite hinna langemiſe.

Tabrukiſt. 4. mail. Öõſel wastu 2.

2455	5725	9098	12215	15185
2525	5773	9146	12300	15194
2621	5808	9218	12358	15208
2638	5841	9280	12532	15263
2656	6021	9378	12545	15345
2784	6054	9507	12618	15496
2813	6070	9584	12723	15547
2877	6097	9628	12781	15600
3047	6150	9723	12858	15622
3145	6201	9985	12913	15638
3240	6233	10206	12943	15654
3273	6352	10254	12963	15700
3431	6447	10263	12976	15754
3444	6498	10328	13053	15801
3502	6510	10381	13055	15814
3598	6637	10425	13119	15906
3703	6735	10590	13135	15933
3718	6833	10668	13201	15941
3882	6837	10693	13221	15973
3924	6972	10722	13263	15992

Kokku 240 ſeeriat, 12.000 pil., 1.680.000 rubla ſuuruſes ſummas.

Wastutaw toimetaja G. E. Luiga.
Wäljaandjad Dr. J. Luiga ja B. Mäns.

Igapäewane
reisijate ja postiwedu
Tallina-Helſingi-Tallinna wahel
aurul. „Viola", kapt. Carl Lindberg.
Ärasõit Tallinnaſt igapäew k. 4 p.l.
Ärasõit Helſingiſt igap. k. 8 hom.
Algus teiſipäew. 15 apr.
Grünberg & Ko.

Maalritööſid
wõtan wastu Falkspargi uul. nr. 21, krt. 8, Pagi.

3 kuune laps
kaswatada anda. Lähemat Tolli uul. nr. 4, krt. 6.

Oksjon
7. mail kell 10 hom. Slobotka uul. 21. Müüa: hobuſed, troska ja ſaan.

Kaſulik teenistus
ajalehe müüjatele!
Põllutööajakirja „Talu" talituſeſt Maakri uul. nr. 2 müüdakſe õige odawa hinna eeſt ſuurel hulgal „Talu" numbrid.

Otſitakſe kohe ehk edaspidi
korterit
3—4 toa ja köögiga üles anda kirj. ſ.l.t. „H. S." all.

Korter
teiſe korra peal waikſtele lasteta inimestele ära anda Baltiski maanteel nr. 7.

Lasteta abielupaar otſib
korterit
8—10 rbl. kuus. Teatada Uuel Kalamaja uul. nr. 5, krt. 1.

Poiſſmees wõib
kaasüüriliſeks
tulla Laulupidu platſil Mutli majas korter 28.

Mööblitega tuba
wälja üürida ſuweks Magaſini u. 15.

Kaasüür. leiab korterit
Uuel Alemanni uul. nr. 4, krt. 12.

Kaks kainet maalt tulnud **noortmeeſt** wõiwad kristlikus perekonnas Pärnu maant. lä eduſes odawalt korterit ja ülespidamiſt ſaada. Kirj. pakk. ſ.l.t. „korter" all.

Wisakas neiu
wõib kaasüüriliſeks tulla Alemanni uul. nr. 21-a, krt. 1.

Naisterahwas wõib
kaasüüriliſeks
tulla Pikal uul. nr. 30, krt. 14.

Pood
wälja rentida Märjamaa kihelkonnas Wai mõiſa külas hea käidawa koha peal, kaupa teeb ſealſamas Jüri Sepp. 2

Pood ära anda
kõige kaubaga. Lähemat teatuſt ſaab Maaſepa poeſt S. Tartu maant.

Õllepood
ära anda. Teatuſt ſaab Jõhwi õllekontoriſt Pikal uul. nr. 41.

Tühjad poeruumid
ära anda W. Kompasna uul. nr. 5.

Habemeajamise-äri
müüa rahwarikkas kohas. Teatuſt ſaab Tatarski uul. nr. 47, habemeajaja juureſt.

Puusärgi-äri
müüa Wäikſel Liiwa uul. nr. 21, hospidali wastas. 2n

Ärikoht
ära anda Härjapea uul. nr. 14.

Majad,
krundid ja talukohad heade tingimistega müüa Kullaſepa uul. 10, krt. 3.

Talukoht
3 wersta raudteejaamaſt, 30 desſatini põldu, 25 desſ. heinamaad ja 25 desſ. karjamaad, pikema aja peale kohe rendile anda. Teatuſt annab P. Grünfeldt Wäikſel Tartu maant. nr. 8, krt. 3.

Noor hobune
tööwärgiga müüa Lasnamäe uul. nr. 10.

Noor hobune
2 arſ. 3 werſ. kõrge müüa Suurel Epinatjewi uul. nr. 7.

Töö- ehk woorimehe- **hobune**
müüa Onega polk, Нестроевой родъ Suurtüki uul. Küſida feldwebli Klebowi käeſt.

Ärasõidu pärast
3 hobuſt
kõige riistadega müüa Tondi uul. 5-b, krt. 11.

Tugew tööhobune
müüa ehk ſõiduhobuſega wahetada Kaub. uul. nr. 6.

Hobune
müüa Wiljandi uul. nr. 22, krt. 7, näha kell 7 õhtu.

Wäike Saaremaa hobune
müüa Kopli uul. nr. 62, küſida theemajaſt.

Noor hobune
müüa. Näha wõib iga hommiku Pelguſinnas, Rahu uul. nr. 15.

Herrad jahimehed!
noor jänesekoer
müüa Teliskopli uul. nr. 24-g, krt. 3.

2 ſuurt
koera
(head tõugu) on müüa Wanal turul 8.

Pruugit. wedru-tööwanker,
woorimehe nummer ja hobuſeriistad müüa Suurel Tartu maanteel nr. 61-g, krt. 5.

Tööwanker müüa
Liiwamäe uul. nr. 7.

Lapsewanker müüa
Gonſiori uul. 17, krt. 10.

Uus naisterahwa wab. jookſuga
jalgratas
odawalt müüa S. Tartu m. 40, k. 7.

Wähepr. jalgratas
müüa Wäikſel Liiwa uul. nr. 17.

Wabajookſuga
jalgratas
müüa Tatarski uul. 42, k. 4 uues majas.

Wabajookſuga **jalgratas**
müüa Wittenhofi uul. 38, küſida majaperemeheſt.

Pruugitud
jalgratas
müüa Kaupmehe uul. nr. 20, krt. 16.

Uus automobil
müüa uue ſüstemiga 1000 rbl. Teatuſt ſaab Harju uul. nr. 38, krt. 7. J. Palkel.

Wanamoodi
pianino müüa
Wittenhofi uul. 17/2, kr. 7.

Hea hermonika
müüa Suurel Juhkentali uul. 16, korter 5.

Fis-harmonium
odawalt müüa Kaupmehe uul. nr. 15, uues majas.

Jalaga õmblusmasin
odawalt müüa Wäikſel Arewjewi uul. nr. 9, krt. 5.

Odawalt müüdakſe:
wähepruugitud riiulitega ja ühe ukſega riidekapid, ſaarepuuſt kiiludega lahtiwõetaw riidekapi, tugewad ſohwad, wäike grammofon ainult 5 rubla Kaupmehe uul. nr. 15 poes.

Kellel on
Pawiljoni-kammera
müüa, ſoowitaw 18—24 ehk 24—30 Palun teatada ſ.l.t. „Kammera" all.

Ilus, uut moodi
helehall kostüm
ſihwa ale kaswule, pruun, uut moodi jaket-ülikond ja uue palitu ſuurele meesterahwale ärareiſimiſe pärast odawalt müüa Wanal Kalamaja uul. nr. 46, kort. 4.

Odawalt müüdakse
puhwetid, riietekapid, peſukapid, kummutid ja ſöögilauad S. Valesna uul. nr. 8, töötoas.

Odawalt müüdakſe
tamme- ja kaſepuuſt kirjutuslauad, puhwetid, ſöögilauad, toolid, Türgi diwan, wäikſed lauad, raamatukapid, kirjutustoolid ja ſaalimööbel Laial uul. nr. 4.

Odawalt müüa
naisterahwa uur, ketiſt käewõru, medaljong ketiga, broshe, ſõrmuſed ja kõrwarõngad, hõbe portmane, 2 hõbe aberosſidooſi, 2 meesterahwa ſõrmuſt, binokel, ſuipalitud, paluriie, ülikonnariie plüsh-laudlina, 2 redikuli Reutmanni uul. nr. 13, kr. 2. A. hoowis.

Kellel on pruugitud
peſurull
müüa. Teatada Tõnismäel 14, k. 1.

Tolline flauh
11 külda pill, wähepruugitud odawalt müüa, ſealſamas on ka maja müüa Köie uul. nr. 3, kr. 1.

Patentid
ja würtspoe ſiltid on odawalt müüa Wittenhofi uul. 13, kr. 14.

Head prügidamiſe **liiwa**
on hinnata wälja wedamiſe eeſt ſaada. W. Juhkentali uul. nr. 10.

Müüa lukkupandaw 9 puuda ſuurune märwitud lihanõu Kiiſenkampfi uul. 45, kort. 33 hoowi peal.

Ekot. kauplus „Kanaria"
Pikal uul. nr. 30. Telef. 10—28.
Uuesti siia jõudnud!
Sinine **Dobermann** (koer) 1 1/4 a. wana, **Foxterrier** (koer) 13 kuud wana, 2 kenad Schoti lambakoera 4 kuud wanad, **Rehpinscher** (emane koer) 2 a. wana, ilus wäike loom. **Auduſmiſe munad,** kanade, partide bronsskalkunite I ſeltſideſt. Kana lautade piſielukate püüdjad, peſamunad, traatwõrkuſid kana aedade j.n.e. ka wiljaaedade ja õuede jaoks, 15—18 m/m ſilma laiuſega, 1 ja 2 meeter kõrged.

Peeglid, igatſeltſi aknalaaſid ja pildiliistuſid ſoowit. odawalt
Joh. Lindemann
Rataskaewu uul. 8. tnr

Primus-, Luks-,
Optimus-, Grätſi- ja ſpiritusköögid, triikahjuſid, triik-, liha- ja kohwimaſinaid j. n. e.
ſoowitab odawasti
J. Warrikoff.
Suurel Tartu maanteel 18. 2

Ikka wärsket ihupeſu riiet pleegitud ja pleegimata ſoowitab ſuures wäljawalikus igas ſeltſis ja igas hinnas Soome riiete pealadu Th. Hirſch, W. Karja uul.

Kaasüüriline
wõib korterit ſaada Kaaſani uul. 15a, krt. 6. Sealſamas on gummipuu müüa. Tulla õhtul kella 6.

Puhkpillisid
terwe koori jaoks ja üksikult ſaab kõige odawamalt
Kraemann ja Olbrei
muusikaäriſt,
Suure Karja uul., Eesti panga majaſt, Tallinnas. 3

Teadustan oma austatud kaubatarwitajatele, et olen wabrikuſt ſuure wäljawaliku
naisterahwa kübaraid
ſaanud. Et neid kõiki ära müüa, siis müün neid üsna wabriku hinnaga kuni pühadeni. Austuſega
Emilie Naaris
Suurel Roosikrantſi uul. nr. 13. 2

Kadunud
pruun kott ühes passi, testamendi ja tarwiliste paberitega Nakle wallaſt kuni Tallinna Juurdewee uul. nr. 5 (M. Tiiwas) ſõites. Palun auſat leidjat järelmakſuga ära ſaata ehk teatada.

Teel Niguliste uul. kuni pritſimajani ehk autos kadus pühapäewal
hõbedaſt paberosſitoos
wiie kuldnimega ära. 10 rubla waewatasu eeſt ära tuua W. Breſinsky'le Niguliste uul. nr. 10, korter 5.

Lapsewankri gummirehw
on ära kadunud Ahju uul. Liiwalaia uul. minnes. Palutakſe waewatasu eeſt ära tuua Ahju uul. 3-a, kort.

Wekſel
leitud kätte ſaab Rõmmel Mustamäe uul. Benecke.

Kalkun
on uulitſalt leitud, kätte wõib ſaada W. Kompasna uul. nr. 18, kort. 10.

Tallinna Eesti Käſitööliste Awitamiſe-ſelts teatab oma liikmetele et ſeltſi liige

Jaan Alkrat

ära on ſurnud. Matmine reedel, 9. mail kell 2 Kaarli kirikus ja ſealt wanale ſurnuaiale. Eeſtſeiſus.

Arstige iſeennaſt jooksawahaiguſeſt ilma kuludeta

Sellele tõeoluſe wõlgnen mina oma elu.

See päewapilt näitab ſelgesti neid hirmſaid waluſid, mida mina jooksawahaiguſe ja podagra all kannatanud olen. Ainult ſelle haiguſe all kannatajatele wõib ſee ſelge olla, missuguste walude all minu liikmed kannatanud on. Nüüd olen mina aga jälle täiesti terwe, ja katſun oma aega wõimalikult ſelleks tarwitada, et teiſi ſeda haiguſt põdejaid aidata katſuda. Kui ma alles 15 aastat wana olin, kannatasin mina juba krooniliſe jooksawahaiguſe all. (Esimene kord awaldas ſee haigus ennaſt juba minu 8-mas eluaastas). Kõik minu lihakſed ja liikmed olid niiwõrd ärawäänatud ja waewatud, et ma omal ajal abita kui ſant olin. Mina tarwitaſin kuude kaupa kõiksugu rohtuſi, kuid ſelle tagajärjega, et nad mulle ainult ajutiſelt kergenduſi tegid. Aasta läks aasta peale ja rohkem, kui 20 a. kannataſin mina nende hirmſate piinade all, kulutaſin oma terwe waranduſe rohtude ja arstimiſe peale, kuid kõik oli tagajärjeta, niikaua kui mul eneſel korda läks ſelle hirmſa haiguſe wastu rohtu kokku ſeada, mis mind täiesti terweks tegi. Nüüd aga pean ma oma kohuſeks igatühte ſelle imeliku rohu kokkuſeadega tuttawaks teha.

Kui Teie jooksawahaiguſe ehk podagra all kannatate, ükskõik missugustes awaldustes, ſiis kirjutage mulle otſekohe ja ma ſaadan **Teile täiesti maksuta** oma rohuſedeli. **Ärge ſaatke raha.** Ma ſoowin ſeda Teile maksuta anda, ſoowin, et Teie iſe ſeda ära katſute, **mis** minu rohi Teie heaks teha wõib. Päewapilt näitab nende hirmſate kannatamiste tagajärgeſid, mida mina läbi pidin tegema. **Wõib ehk olla, et ka Teie, auſtatud lugeja neid hirmſaid waluſid kannatate.** On ſee nõnda, ſiis ei **pruugi** Teie ennaſt kauem waewata. Minu rohi annab Teile kohe **kergenduſt** ja ruttuliſt terweksſaamiſt ſelleſt piinaſt. Teie **wõite** ſeda rohtu **ilma mingiſuguſe kahjuta tarwitada.**

Kui Teil ehk ſeda **rohtu rohkem** tarwis läheb, ſiis wõite ſeda peaaegu igaſt apteegiſt ja rohukaupluſeſt, kus ſelle rohu kaupluſed juba teada antud on, ſaada.

Kirjutage mulle järgmiſe adreſſi all: **М. Е. Трейзеръ № 602 Бангоръ Гаузъ Шу-Лейнъ, Лондонъ Е. С. Англія.**

ТРЕБУЙТЕ ПОДРОБНЫЙ ПРОСПЕКТЪ ЖУРНАЛА

УНИВЕРСИТЕТЪ НА ДОМУ.

Журналъ даетъ своимъ читателямъ сто томовъ (каждый въ 320—400 стран.) научно-популярныхъ сочиненій для самообразованія, принадлежащихъ перу лучшихъ мыслителей. Переводы подъ редакціей извѣстныхъ профессоровъ. Масса рисунк. и портрет. Льготная подписка взносами отъ 50 копеекъ. Адресъ конторы: С.-Петербургъ, Церковная улица, домъ 17-б.

Loksa kaubatarwitajate ühiſus tarwitab kautsjoni wõimuliſt (500—1000 rbl.)

ärijuhti

Kohaſoowijaid palutakſe iſiklikult eeſtſeiſuſe koosolekule 18. mail kell 2 p. l. ilmuda. Adr.: Колкъ, Lokſa.

Tähelepanem. naisterahwastele!

W. Neumanni naisterahwa kübarawabriku ladu on Suurel Tartu maanteel nr. 7 ja mitte enam Maakri uul. hakatuſel. Kõige moodſamaid ſuwekübaraid oma kuulſas ſuures wäljawalikus, kui ka kõiksugu moodſaid garnituriſid ſoowitan jälle odawalt oma auſtatud kaubatarwitajatele. Auſaklikult

W. Neumann,

7? Suurel Tartu maanteel nr 7.

Otſitakſe ſuweks Haapſalu penſioni

perekeetjat,
köögitüdrukuid,

triikijat. Seli randa peſunaiſt (klantspeſu-triikimiſega) hea palga peale. Kindlat teenistuſt leiab toaneitſi maale (tunnistustega). Tulla igapäew kella 1—4 prl. Paulſeni kohamurekſemiſe büroosſe Tallinnas, Niguliste uul. nr. 7, II.

Willaſed kleidiriiete restid

50% hinna alanduſega wihma- ja päewawarjud kui ka kõiksugu riide- ja pudukaubad heas wäljawalikus müüdakſe alandatud hindadega riidekaupluſes Suurel Tartu maanteel nr. 35.

Häſti põletatud

lupja ja paekiwa

Lubja müük kindla kaaluga. Saadame lupja ka raudteega waguniwiiſi ehk luiſiega.

L. Simsiwart & Ko.

Loſſimüüel, telefon 965.

tr?

Nüüd kui kõik kallis on, on terwis kõige kallim!

Sellepäraſt hoidke teda willaste ihukatete abil.

Saada end. M. G. Zülleri wabrikuſt,

Kinga uuliſal nr. 7.

Wahelkauplejate puuduſel müüdakſe ſeal otſe wabriku hinnaga.

Nõudke piltidega hinnakirju.

Asjad ſaadetakſe poſtiga koju kätte. tal?

Pudukaupa, reiſutarbeasju ja jalanõuſid

müüdakſe järgmiſte alandatud hindadega

meester. ſokid wärwiliſ. 20 k. paar.
meester. ſokid parem ſelts 24, 28 ja 35 kop paar.,
naister. ſukad patent pruunid 28 k. p.
naister. ſukad glatid 25 ja 28 k. p.
naister. ſukad walged, rooſad ja ſiniſed 33 kop. paar.,
naister. ſukad „ажуръ" 65 k. p.
naister. ſukad „Tango" wärwi 85 k. p.
naister. glace-kindad 1 rbl. paar.
Laste ſukad patent 13 k. paar.
meester. ſokid pruunid ja muſtad 18 kop. paar.
Laste ſukad ſuuremad 16 k. peale
naister. käe-kotid nahaſt 1 rbl., 65 kop. peale
naister. moodſad pikad 1 rbl. 10 k. t.,
n. gas-hallid 75 kop. t.,
n. päewa-warjud 1 rbl. 45 k. t.,
päewa-warjud, teraſgriiw 1 rbl. 65 kop. tükk,
päewawarjud moodſa griiwiga 1 r. k. 85 kop. t.,
päewawarjud „Gloria" parem ſelts 3 rbl. t.
päewawarjud poolſiidi 3 r. 50 k. t.,
wihmawarjud laſtikud 1 r. 65 k. t.
wihmawarjud parem ſelts 2 rbl. 25 kop. t.,
wihmawarjud wõrudega iſelahti lööjad 2 rbl. 35 kop. t.,
jalutuſe kepid teras 75 kop. t.,
jalutuſe kepid nikelgriiw 95 k. t.,
jalutuſe kepid puuſt 65 kop. t.,
jalutuſe kepid parem ſelts 95. 1. 25, 1.45, 1.65, 1.85, 2.10, 2.25 kuni 3 rbl. 75 kop.,
mantskad ühes kraega 18 kop. t.,
mantskad kirjud, pikad 35 kop. t.,
mantskad walged, pikk 38 kop. t.,
ſlipſud batiſt 25 kop. t.,
ſlipſud köidetawad 18 kop. t.,
ſlipſud köidetawad, laiad, moodſad 45 kop. t.,
ſlipſud parem ſelts 55, 65, 75 ja 85 kop. t.,
ſportiwöö 75 kop. t.,
ſportiwööd parem ſelts, rihmadega 95 kop. t.,
pool- weſtid 1. rbl. 65 kop. t.,
wõrgusärgid 45 kop. t.,
ihuſärgid „tricot" 75 kop. t.,
alus-püksid tricot 1 rbl. 10 kop. t.,
M. triiksärgid 1 rbl. 95 kop. t.,
turnimiſe-särgid 80 kop. t.,
ſportſärgid „Fantaſie" 1 rbl. 55 k.
M. öösärgid walged 1 rbl. 45 k. t.,
alus-püksid walged 95 kop. p.,
Triko-särgid kirjud 1 rbl. 35 k. t.,
naister. ſuwekindad 18 k. peale
laste ſokid 23 kop. peale
püksitrakid poiſſikestele 18 kop. p.
püksitrakid poiſſikestele gummiga 28 kop. p.,
püksitraks, täiskaswan. 50, 60 ja 70 kop. p.,
püksitrakid kettidega 85 kop. p.
püksitrakid nööridega 75 kop. p.,
taskurätikud walged 8 kop. t.,
taskurätikud kirjud 12 kop. t.,
taskurätikud ſiidi 50 kop. t.,
gummipallid kirjud 15 kop. t.,
gummipallid muſtad 16 kop. t.,
gummipallid walged ſuurem. 18 k. t.,
lõhnaſeepi 4 kop. tükk,
lõhna-weſt 12, 15 ja 20 kop. p.,
ſeepi, parem. ſ. 10, 12, 15 ja 18 k. t.,
laste Türgi mütſid, kirjud, 28 k. t.,
riide knagid „Urion" 75 kop. paar,
riide knagid rauaſt 15 kop. tükk,
riide knagid „Rekord" 25 kop. tükk,
knagid püksite jaoks „Gnom" 35 k. t.,
tſumadanid 1.65 ja 1.85 k. tükk,
tſumadanid ſuuremad, 2.25, 2.50 ja 2.75 kop. tükk,
tſumadanid õige ſuured 3.25, 3.50 ja 375 kop. tükk,
reiſukotid, 1 rbl. 65 ja 1 rbl. 85 k. t.,
reiſukotid ſuuremad, 2 rbl 25 ja 2 rbl. 75 kop. tükk,
reiſutaskud 1 r. 85 ja 2 r. 25 k. tükk,
reiſutaskud ſuuremad 2 rbl. 50 ja 3 rbl. 25 kop. tükk,
reiſurihmad 45 kop. paar,
reiſurihmad parem ſelts, 75 k. p.,
reiſurihmad õige head 1 rbl. 15 ja 1 rbl. 35 kop. paar,
wihmakuued muſtad 1 rbl. 80 k. t.,
wihmakuued hallid 3 rbl, 25 k. t.,
wihmakuued muſtad warukatega 2 rbl. 75 kop. tükk,
wihmakuued hallid koolilastele 2 rbl. 50 kop. tükk,
laste kingad nöör. id. (paſtle moodi) 35 ja 45 kop. paar,
laste ſaapad (paſtle moodi) 40 ja 55 kop. paar,
laste ſaapad muſtad nööridega 1 rbl. 20 kop. paar,
laste ſaapad pruunid nööridega 1 rbl. 15 ja 1 rbl. 25 kop.,
laste gummi-kingad nööridega 75 kop. paar,
meester. ja naister. hommikukingad 30 kop. paar,
laste hommikukingad nahk-tallaga 30 kop. paar,
naister. ſaapad lakkſpitſiga 4 rbl. 75 kop. paar,
naister. kingad lakkſpitſiga 4 rbl. 65 kop. paar,
meester. kamaſſid (tööſaapad) 3 rbl. 75 kop. paar,
meester. kamaſſid parem ſelts 5.50 ja 5.80 kop. paar,
naister. walged kingad 1.80 k. paar,
naister. walged kingad, parem. ſelts, 2.50 kop. paar,

Niiſama weel palju muud kaupa nii kui: rahakotid, taskuraamatud, portmoned, portſigarid, riideharjad, ka ſuures waljawalikus: ſandalid, tenniſikingad, meester. nööridega nahk-kingad ja tööli ſeltſi meester. naister. ja laste ſuwe jalanõuſid.

Ainukt lühike aeg, märkſa alandatud hindadega

A. Gobowitſchi

juures Wiru uul. nr. 7. 97

Rutake, kellel tarwis on!

Palwekirjaſid

kirjutab igasſe aſutuſesſe end. ametnik, ka päranduſe ja abielulahutamiſe aſjades; tutwuſeringkonna kogumiſe päraſt mõnele ka maksuta. Kõnetunnid k. 8—12 ja 3—9. Ka pühapäewadel. Uuel uul. 3, krt. 7, Wiruwärawa juures. 10

Telefon 12—85. **H. J. Kühle.**

Neuraſtenia

ja närwihaigus, ſugulinejõuetus, ſelgroodi kuiwamine, halwatus, ſüdamehaigus, wanaduſejõuetus, kõhnaksjäämine ja nõrkus arstitakſe heade tagajärgedega

Poehli Sperminiga,

milleſt kõige ilma tähtſamate arstide uurimiſed tunnistuſt annawad. — **Poehli Spermin** on ainus õige mitmekülgſelt järeleproowitud Spermin, ſellepäraſt ongi tarwilik nimetuſe **„Poehli Spermini"** peale tähelepanemiſt pöörata ja tagaſi lükata kõik järeltehtud wedelikud ja ekstraktid, milledel **Poehli Sperminiga** mingit ühenduſt ei ole ja tihti eneses terwiſewastaliſi aineid ſiſaldawad. — Soowijatele ſaadetakſe hinnata raamat „Spermini terwendawa mõju üle". Keda terwe organitherapia huwitab, neile ſaadetakſe nelja 7-kop. margi eeſt praegu ilmunud raamat „Organismuſe terwisliſed jõud".

Poehli Spermin on igal poolt ſaada.

Professor Dr. Poehl & Pojad. St. Peterburg.
Keiserlikku Kojale Kaubamüüjad.

Eesti ſpordi-ſelts

„KALEW".

18. mail kell 3 p. l. Gonſiori aias.

Suured rahwuswaheliſed kerged atletika

wõistluſed.

Lä emat edaspidi.

Eestimaa Kooliõpetajate Wast. Abiandmiſe-ſeltſi

peakoosolek

on pühap., 11. mail 1914. a. kell 11 hom. Tallinnas, „Walwaja" ruumides.

Eeſtſeiſus.

Dr. M. Tõnisſon,

S. Roosikrantſi uul. nr. 21, wõtab naha- ja ſuguhaigeid wastu kella 10—12 e. l. 7—9 õht. Telefon 13—76. 11tl

---

Dr. J. Ruubel

wõtab igapäew haigeid wastu Rakweres, Pikal uul. nr. 27, adw. Waldmanni m.

Hambaarſt

D. Lewin, 12?

Pikal uul. 31, P. Nebenitſi m. Wastuwõtmiſe tunnid k. 10—1 ja 3—7.

Toimetan kõiksugu kirjatöösid, kirjutan

palwekirjaſid

igasugustesſe aſutustesſe, iſeäranis kohtutesſe ja kõikidele iſikutele, ajan abielulahutamiſe, päranduſe ja muid aſju. End. adwokat **W. Krinitzky.** Kõnetunnid kella 9—2 ja 5—8. Müürivahe uul. nr. 20-a.

Palwekirjaſid

kirjutan igasſe kohtu- ja ametikohtadesſe ja ka abielulahutamiſe ja päranduſe aſjades. W. Tartu m. nr. 22, Jaani kiriku wastas. F. Weltmann. 20

Palwekirjaſid

kirjutatakſe Kullaſepa uul. 10, krt. 3. Sealſamas õpetatakſe ka maſinaga kirjutama. 25?

Üliõpilane

wilunud tunniandja keeltes. Palutakſe üles anda, Tolli uul. nr. 4, krt. 4, rääkida 5—6 p. l.

Osaw koolipreili

wõib jäädawat teenistuſt ſaada Peterburis. Järel küſida Toom. Kuninga uul. nr. 2, krt. 4.

Jään weel kaheks nädalaks Tallinna. Elan W. Roosikrantſi uul. nr. 8, krt. 1.

Roositeg ja L. Arro.

Kohe on tarwis:

Wene wõi Sakſa keelt oskajaid keetja ja ükſiteenijaid kui ka Eesti keelega keetjaid, ükſiteenijaid ja peſutüdrukuid. Palgad on head. Grünfeldi kontor Paleſka uul. nr. 2.

---

2 tüdrukut

tarwis, üks linna, teine maale Tolli uul. nr. 4, krt. 4.

Tüdrukut

tarwis Uuel Tatarſki uul. 8, poodi

Tüdrukut

tarwitatakſe Õle uul. 4, küſida poeſt.

Maatüdrukut

on tarwis linna lähedale maale, Mõika pagari juures. 2

Tublit maatüdrukut

tarwis Nõmmele. Kaupa tehtakſe Saani uul. nr. 3, krt. 9, tulla täna õhtu kella 6—8.

Otſitakſe Wene keelt rääkijat

tüdrukut,

kes oma tööd tunneb. Laulupidu u. nr. 1, krt. 10.

14—15-aaſtaſt

maatüdrukut

tarwis laste juurde Iſraeli uul. nr. 9, tulla 7—9.

Maalt tulnud

noor tüdruk ſoowib

kohta laste juurde. Laulupidu uul. nr. 6, krt. 8.

Head

köögitüdrukut

otſitakſe maale. Järel küſida 7. mail kella 3—4 Pikal uul. nr. 73.

Wanaldaſt

teenijat,

kes keeta mõistab ja kellel tunnistuſed on, tarwis Wakſali prom. nr. 3.

Ükſiteenijat,

kes klantspeſu triikida oskab, on tarwis W. Pärnu maant. nr. 27, k. 2.

Wanainimeſt

lapſehoidjaks tarwis Liiwalaia uul. nr. 10, kort. 3.

Naisterahwad,

kes gitarremängimiſt pühadeks õppida ſoowiwad, wõiwad nüüd õppima tulla Niguliste uul. nr. 20, krt. 5. Prl. Jacobſon.

Naisterahwaſt

juukſelõikajat on tarwis ehk ka, kes ſeda ametit ära õppida tahab, wõib ennaſt teatada. Heeringa uul. nr. 4.

Leilinaiſt

on tarwis naisterahwaste poole Maakri uul. nr. 17 ſauna.

Naisterahwaſt

tarwis rätſepatöö peale Magaſini uul. nr. 3-a, kort. 7.

Naistööliſi

on aiatöö peale tarwis Wanal Kaarli kiriku ſurnuaial.

Neiud ja noorikud,

kes klantstriikimiſt ſoowiwad õppida, wõiwad endid teatada Magaſini uul. nr. 3-a, korter 9.

Noor neiu ſoowib

kohta peſuärisſe. Teatada Eesti teatri „Estonia" ahjukütja Stecher'i juures.

Maalt tulnud

noor neiu ſoowib

kohta. Gilde uul. nr. 1, krt. 6.

14—15-a. tütarlaps

wõib kohta ſaada Peterburi. Küſida Alemanni uul. nr. 31, krt. 3.

Tütarlaſt

tarwis Kopli uul. nr. 6, krt. 3.

Õmblejat,

kes häſti ja maitſerikkalt laste kleitiſid õmmelda oskab, tarwitatakſe majaſſe. Gonſiori uul. nr. 20, krt. 2.

Õmblejat

on tarwis Narwa m. nr. 43, krt. 2.

Oſawat õmblejat

tarwis Luiſentali uul. nr. 4, krt. 9.

Osawat õmblejat

tarwis Jakobi uul. nr. 22, krt. 11.

Oſaw. kleidiõmblejaid

kohe tarwis Pikal uul. 29-a, krt. 10.

Õmblejat ja õppijaid

on tarwis Baltiſki maant. 22, k. 5.

Poepeſu õmblejat

on tarwis S. Kompaſsina nr. 15, krt. 7.

Wilunud õmblejat

tarwis Uuel uul. nr. 30, krt. 3.

Modiſtin

leiab keſtwat teenistuſt. Sealſamas tarwitatakſe õpilapſi Niine uul. 3.

Sukakudujat

tarwis Baltiſki maant. nr. 3, k. 29.

Klantspeſu triikijat

tarwis Trooniparija puiesteel 7-a, krt. 1.

Juukſelõikajaid

naister. otſitakſe kohe Wana Wiru uul. nr. 7.

Müüjannat

kohe tarwis pudukaupluſesſe Suurel Tartu maant. nr. 32.

Igapäewaſed reiſijate- ja postilaewade ſõidud

Tallinna—Helſingi—Tallinna

aurulaew „Viola" kapt. Carl Lindberg.

Tallinnaſt igapäew kell 4 peale lõunat. Helſingiſt igapäew kell 8 hom

Sõiduhinnad: 1. klaſs R. 6.— | Kuukaardid: tagatekil R. 25.—
tagatekil „ 4.— | Hooajakaardid „ „ 50.—
laewalael „ 3.—

Lähemaid teateid annawad: tf

Victor Eck, Helſingis. Grünberg ja Ko., Tallinnas.

Tallinna riidekauplus

Wäikſel Karja uul. nr. 12.

Suur ſuwriiete wäljamüük

3tnl Wäikſel Karja uul. nr. 12.

Tubli linnamüüja

(agent) kõrge % peale, on wikſi, metallpasta, kärpſepüüdjate jne. müümiſeks tarwis. Kirjal. poste restante „Globus".

Iſeſeiswat tublit

leiwategijat

on tarwis Nõmmele, Pärnu maant. nr. 32. Sealſamas wõib wilunud

müüjanna

kohta leida.

Kainet leiwategijat

tarwis Wiljandi uul. nr. 5.

Rätſepatööliſt

tarwis, wõib ka naister. olla, Klaaſingi uul. nr. 2, krt. 9. 2

Osawat püksirätſepat

on tarwis Wene uul. nr. 19. J. Toomaſion.

Kohe tarwis

kaks rätſepatööliſt päewawiiſi ja üks naisterahwas käe alla Kullaſepa u. nr. 4, krt. 3.

Kingſepatööliſt

on tarwis wana parandusetöö peale Liiwalaia uul. nr. 27.

Tarwitan

kingſeppaſid

naisterahwa õmmeldud laagritöö peale. Sealſamas on ka poiſſi tarwis, kes enne tööd tunneb ja uut tööd tahab õppida. Toom. Waestekooli uul. nr. 6, krt. 1.

Tarwitan

kingſepatöötegijaid

maale. Ligemaid teateid palun anda täna ja ka homme õhtu Luiſentali uul. nr. 13, krt. 17.

Kingſeppa

on tarwis waltsrant töö peale S. Pärnu maant. nr. 8, P. Ool.

Wana töötegijat

tarwitab kingſepp Drewerk Söörenſi uul. nr. 4.

Kingſepatööliſt

on tarwis wana töö peale Narwa maant. nr. 49.

Osawaid mööblitislerid

on tarwis Suurel Amerika u. nr. 4, tisleri juurde.

8—10 kainet maalrit

tarwitab Fr. Malm Suurel Rooſikrantſi uul. nr. 6. 2n

Müüriſepad

wõiwad tööd ſaada Söörenſi u. 7.

Kainet meeſt,

kes enne kwasſiwabrikus tööd on teinud ja teine, kes enne wäljawedanud on, kohe tarwis Laial uul. 23, tr. 6.

Meeſt

on tarwis aiatöö ja ſõnnikuwedamiſe peale. Ligemat Alemanni ja Wittenhowi u. l. nurgal uues majas.

Tööliſi

tarwitatakſe uulitſa puhastamiſeks Petri töömajas, Liiwalaia u. 6. 17

Tööliſi

tarwis kwasſiwabr. Lubja u. nr. 7.

Oſawat õlle- ja kwasſiwäljawedajat

on tarwis Jõhwi õlle kontori Pikal uul. nr. 41.

Hobuſemeeſt

on tarwis Wladimiri u. nr. 26, k. 3.

Tublid

hobuſemehed

ja

hoowitöölised

leiawad keſtwat teenistuſt Markel M. Makarowi juures Narwa maant. nr. 27.

Tarwitatakſe

woorimehi

mullawedamiſeks Suurel Bataret uul. nr. 10, krt. 1 küſida kella 5—9 õ.

Lasteta abielupaar

ſoowib kojamehe kohta hea teenistuſega. Teatada kella 4—7 Uue turu wastas Walli uul. nr. 6, krt. 4.

Ükſikut wanaldaſt

kojameeſt

oma ette toaga, on tarwis Liiwalaia uul. nr. 4, krt. 1.

Kained

nooredmehed

wõiwad haigerawitſejateks kohta ſaada Seewaldi haigemajasſe.

Kauband. kooli hariduſe ja poole aastaſe praktikaga

noormees,

ſoowib kontoriſſe kirjutaja kohta. Kirj. „pakk. ſ. l. t. „Kontoriſt" all.

15—16-a. noormeeſt

tarwis 25 rbl. ſiſſemakſuga üleswõtja juurde Küti uul. nr. 13, k. 14

Habemeajaja

õpipoiſſi,

kel ſelles töös eelteadmiſi on, wõib õpipoiſiks kohta amtmeiſtri F. Wahrt'i juures Riias gr. Moskauerſtraſſe nr. 17.

Wiiſakat õpipoiſſi

on kohe tarwis mehanikatöö peale, ſoowitaw auſaſt perekonnaſt, Schocher Maakri uul. nr. 20.

Poepoiss

leiab kohta Heinrich Krögeri kaupluſes Pikal uul. 1.

Pagaripoiſſi

tarwis W. Amerika u. nr. 14. 2

Kingſepapoiſſi,

kes tööd wähe tunneb, tarwis palga eeſt Soo uul. nr. 9.

Õpipoiſſi

tarwitatakſe plekkſepa juurde Harju uul. nr. 28.

Sepapoiſſi

tarwis Kaupmehe uul. nr. 5.

Karjalaps

leiab teenistuſt maale Abja uul. nr. 15, korter 6.

Maale tarwitatakſe

karjapoiſſi.

Kaupa tehtakſe S. Tatarſki uul. nr. 22, krt. 2.

Karjaſt

tarwis maale. Järel küſida Baltiſki maant. nr. 4, poeſt.

Soome ſõitjatele!

Oſtkem eneſtele:

1. Soome teejuht 1914 a.

Hind 30 kop. Soome ja Helſingi linna kaartidega.

2. Soome keele iſeõpetaja.

Hind 20 kop. Suurel hulgal ſaada Pihlaka raamatukaupluſeſt Wiru uul. nr. 24. 4f

---

Trükitud A. Pert'i trükikojas Tallinnas.